

BANCA
NAȚIONALĂ
A ROMÂNIEI

Balanța de plăți
și poziția investițională
internațională
a României
Raport anual 2017

Balanța de plăți
și poziția investițională
internațională
a României
Raport Anual 2017

NOTE

Balanța de plăți și poziția investițională internațională a României – Raport anual 2017 a fost elaborat în cadrul Direcției Statistică pe baza datelor statistice disponibile la finele lunii noiembrie 2018.

Unele date statistice au caracter provizoriu, urmând a fi revizuite în publicațiile ulterioare ale Băncii Naționale a României. Sursa datelor a fost indicată numai atunci când acestea au fost furnizate de alte instituții.

Seriile de date au fost compilate în conformitate cu metodologia BPM6 și sunt disponibile pe *website*-ul BNR, Secțiunea statistică: <http://www.bnr.ro/Baza-de-date-interactiva-604.aspx>.

Precizări metodologice detaliate privind definițiile, legislația și sursele de date pot fi găsite pe *website*-ul BNR, Secțiunea statistică, Seturi de date, Indicatori ai sectorului extern sau accesând linkul: <http://www.bnr.ro/Balanta-de-plati-%e2%80%93-Precizari-metodologice-11753.aspx>.

Toate drepturile rezervate.

Reproducerea informațiilor este permisă numai în scopuri educative și necomerciale și numai cu indicarea sursei.

Banca Națională a României
Str. Lipscani nr. 25, cod 030031, București
tel.: 021/312 43 75; fax: 021/314 97 52
internet: <http://www.bnr.ro>

ISSN 1224-4570 (versiune tipărită)

ISSN 1584-0956 (versiune *online*)

Cuprins

I. Contextul internațional	5
<hr/>	
II. Evoluția balanței de plăți și a poziției investiționale internaționale a României în anul 2017	9
<hr/>	
A. Balanța de plăți	9
1. Contul curent	10
1.1. Balanța bunurilor și serviciilor	11
1.1.1. Balanța bunurilor	12
1.1.2. Balanța serviciilor	18
1.2. Balanța veniturilor primare	20
1.3. Balanța veniturilor secundare	21
2. Contul de capital	22
3. Contul financiar	23
3.1. Investiții directe	24
3.2. Investiții de portofoliu	25
3.3. Alte investiții	26
B. Poziția investițională internațională a României	29
1. Prezentare generală	29
2. Structura poziției investiționale internaționale	33
2.1. Active externe	33
2.2. Pasive externe	35
2.2.1. Datoria externă	37
Secțiune statistică	47
Lista graficelor	60
Lista tabelor	60

I. Contextul internațional¹

Economia mondială a continuat să crească în anul 2017 (3,7 la sută, comparativ cu 3,3 la sută în anul 2016), evoluția fiind vizibilă atât în țările dezvoltate, cât și în cele emergente. Activitatea economiilor avansate a fost susținută de consum și de revigorarea cererii de investiții. În economiile emergente importatoare de materii prime, creșterea a fost stimulată de politici acomodative, iar în cele exportatoare de materii prime, de majorarea prețurilor acestora și de reluarea intrărilor de capital. Revigorarea comerțului mondial cu bunuri și servicii (+5,2 la sută, față de +2,2 la sută în anul 2016), după atenuarea consemnată în anul anterior, s-a sincronizat cu consolidarea încrederii mediului de afaceri și cu reorientarea cererii către regiunile care se bazează mai mult pe importuri, în special Europa.

Pe ansamblu, volatilitatea piețelor financiare a fost foarte redusă, evenimentele anului având un impact aproape nesemnificativ. Rata medie anuală a inflației² a crescut de la 1,1 la sută în 2016 la 2,2 la sută în anul 2017, pe fondul majorării prețurilor materiilor prime. Prețul mediu spot al țițeiului³ a crescut cu 20,8 la sută în anul 2017, după ce scăzuse cu 15,4 la sută în anul anterior. Prețurile materiilor prime⁴ au reînceput să crească în anul 2017 (+4,6 la sută), după cinci ani consecutivi de scădere, în special pe fondul majorării prețurilor metalelor.

În Statele Unite ale Americii, ritmul de creștere a produsul intern brut s-a majorat de la 1,6 la sută în anul 2016 la 2,2 la sută, economia beneficiind de stimulente fiscale importante reflectate în avansul investițiilor, al consumului privat și al exportului net. Condițiile înregistrate pe piața forței de muncă au rămas favorabile, rata șomajului reducându-se la 4,4 la sută la sfârșitul anului comparativ cu 4,9 la sută în anul 2016. Rata medie anuală a inflației a fost de 1,9 la sută (față de 1,1 la sută în anul anterior), deficitul bugetului federal s-a redus ușor la 3,8 la sută din PIB (de la 3,9 la sută în 2016), iar ponderea datoriei publice în PIB a scăzut de la 106,8 la sută la 105,2 la sută. Deficitul contului curent⁵ s-a menținut la nivelul de 2,3 la sută din PIB.

Economia japoneză a înregistrat un ritm de creștere de 1,7 la sută, comparativ cu 1 la sută în 2016, impulsivă fiind de politicile monetare și fiscale expansioniste și de consolidarea pieței forței de muncă. Rata șomajului a coborât la 2,8 la sută, de la 3,1 la sută în anul precedent, iar rata medie anuală a inflației a fost ușor negativă (-0,2 la sută, față de 0,3 la sută în anul 2016), în pofida ascensiunii prețurilor internaționale ale mărfurilor, pe fondul menținerii la un nivel scăzut a încrederii consumatorilor.

¹ Sursa: BCE – *Raport anual 2017, Economic Bulletin 7/2018*; FMI – *World Economic Outlook*, octombrie 2018.

² Valori aferente țărilor din Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE).

³ Determinat ca medie între cotațiile UK Brent, Dubai și West Texas; exprimat în euro.

⁴ Exclusiv resurse energetice; exprimate în euro.

⁵ Metodologie BPM6.

Economia zonei euro⁶ a înregistrat o creștere de 2,4 la sută în anul 2017 (comparativ cu 1,9 la sută în 2016), reflectând contribuția pozitivă a exportului net de bunuri și servicii și a cererii interne. Cererea internă a contribuit cu 1,6 puncte procentuale la dinamica PIB, îndeosebi prin evoluția consumului privat și a investițiilor; consumul privat a fost stimulat de creșterea gradului de ocupare a forței de muncă și de nivelul scăzut al ratelor dobânzii. Majorarea cererii interne și externe, politicile monetare acomodative, creșterea profitabilității firmelor și a gradului de utilizare a capacităților de producție au stimulat investițiile, care au contribuit pozitiv, pentru al treilea an consecutiv, la creșterea economică (cu 0,5 puncte procentuale, comparativ cu 0,8 puncte procentuale în 2016). Consumul guvernamental a avut un aport pozitiv de 0,2 puncte procentuale în anul 2017, comparativ cu 0,4 puncte procentuale în anul anterior.

Exportul net de bunuri și servicii a avut o contribuție pozitivă la dinamica PIB (de 0,8 puncte procentuale), după un efect negativ în anul 2016 (-0,4 puncte procentuale), în condițiile majorării cererii de import a principalilor parteneri comerciali ai zonei euro (SUA, China, alte state europene). Astfel, exporturile de bunuri și servicii au avansat mai rapid decât în anul 2016 (5,2 la sută, comparativ cu 2,9 la sută), iar importurile de bunuri și servicii și-au atenuat viteza de creștere comparativ cu anul anterior (la 3,9 la sută în anul 2017, față de 4,1 la sută în anul precedent).

Din perspectivă sectorială, baza consolidării creșterii economice a zonei euro a fost diversificată în anul 2017. Valoarea adăugată brută s-a majorat cu 2,4 la sută, după ce crescuse cu 1,8 la sută în anul precedent. Cele mai importante contribuții pozitive au fost înregistrate de servicii (de comunicații și informatice, profesionale și de afaceri, comerciale și de transport), urmate de industria prelucrătoare și de construcții.

Rata medie anuală a inflației, măsurată prin indicele armonizat al prețurilor de consum a urcat la 1,5 la sută, de la 0,2 la sută în anul 2016, reflectând cu precădere majorarea prețurilor produselor energetice și, într-o mai mică măsură, pe cea a prețurilor alimentelor.

Piața forței de muncă din zona euro a continuat să se revigoreze în anul 2017, numărul persoanelor ocupate majorându-se cu 1,6 la sută, concomitent cu reducerea ratei șomajului⁷ la 9,1 la sută (de la 10 la sută în 2016).

Deficitul bugetar al zonei euro s-a atenuat de la 1,6 la sută din PIB în anul 2016 la 1 la sută din PIB în 2017⁸, pe fondul evoluției favorabile a ciclului economic și al reducerii costurilor cu dobânzile. Deficitul bugetar s-a ameliorat sau s-a menținut comparabil cu cel din anul anterior în 8 dintre cele 19 state ale zonei euro, iar valoarea

⁶ Statele membre UE din zona euro la care se face referire sunt cele 19 state din zona euro la sfârșitul anului 2017: Austria, Belgia, Cipru, Estonia, Finlanda, Franța, Germania, Grecia, Irlanda, Italia, Letonia, Lituania, Luxemburg, Malta, Olanda, Portugalia, Spania, Slovacia și Slovenia.

⁷ Conform metodologiei Biroului Internațional al Muncii (BIM).

⁸ Eurostat, Newsrelease Euroindicators 163/2018: Provision of deficit and debt data for 2017 – second notification, 22 octombrie 2018.

de referință de 3 la sută din PIB a fost depășită în două dintre acestea (Spania și Portugalia). Cea mai scăzută pondere a deficitului bugetar în PIB s-a înregistrat în Irlanda (0,2 la sută), în timp ce Luxemburg, Germania, Olanda, Grecia, Cipru, Lituania, Slovenia și Malta au consemnat excedente bugetare. Rata datoriei publice a zonei euro a scăzut cu 2,3 puncte procentuale față de anul precedent, până la 86,8 la sută din PIB, în condițiile reducerii deficitului bugetar, ale creșterii economice și ale nivelului scăzut al dobânzilor. Rata datoriei publice a depășit valoarea de referință de 60 la sută din PIB în 13 dintre statele zonei euro, continuând să fie de peste 100 la sută în Grecia, Italia, Belgia și Portugalia.

Contul curent agregat al zonei euro s-a încheiat cu un excedent de 430 miliarde euro (3,8 la sută din PIB), în creștere cu 15,3 la sută față de anul 2016, pe seama majorării încasărilor din servicii și venituri primare.

Țările membre ale Uniunii Europene din afara zonei euro⁹ au consemnat o creștere economică de 2,6 la sută în anul 2017 (comparativ cu 2,3 la sută în 2016), stimulată de cererea internă, mai ales de consumul administrației publice și al gospodăriilor, dar și de investiții. Cinci dintre cele nouă state au înregistrat creștere economică, cele mai bune performanțe fiind consemnate de Cehia, Polonia și România, cu rate cuprinse între 4,3 la sută și 6,9 la sută.

Rata medie anuală a inflației a crescut pe ansamblul regiunii de la 0,3 la sută în 2016 la 2,1 la sută în 2017, reflectând în principal majorarea prețurilor resurselor energetice. Cea mai mare rată medie a inflației a fost înregistrată de Marea Britanie (2,7 la sută), urmată de Ungaria și Cehia (2,4 la sută).

Situația fiscală s-a ameliorat în șapte dintre cele nouă state membre ale UE din afara zonei euro, fie ca efect al reducerii cheltuielilor, fie al consolidării veniturilor. Pe ansamblu, ponderea deficitului bugetar în PIB s-a redus de la 2 la sută în anul 2016 la 1 la sută în 2017 și s-a situat sub valoarea de referință de 3 la sută din PIB în toate statele. Ponderea datoriei publice în PIB a coborât la 67,7 la sută, comparativ cu 68,3 la sută în anul 2016, pragul de 60 la sută fiind depășit de Marea Britanie, Croația și Ungaria, în creștere în primul stat, dar în scădere în celelalte două.

Deficitul contului curent s-a redus pe ansamblul țărilor membre ale UE din afara zonei euro comparativ cu anul 2016, ajungând la 1 la sută din PIB în 2017 față de 1,9 la sută în anul anterior, tendința fiind imprimată de majorarea excedentului balanței serviciilor (de la 4,4 la sută la 4,6 la sută din PIB), în special în Marea Britanie, dar și în Polonia, Danemarca și Croația, precum și de restrângerea deficitului balanței veniturilor primare în Marea Britanie, Polonia, Cehia, Bulgaria și Croația. Investițiile directe au înregistrat pe ansamblul celor nouă state ieșiri nete de aproximativ 67 miliarde euro, reprezentând 1,6 la sută din PIB (comparativ cu intrări nete de 5,1 la sută din PIB în anul 2016), deteriorarea provenind în special din ieșirile

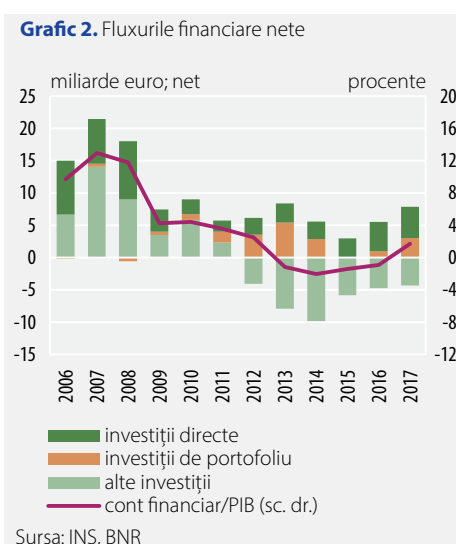
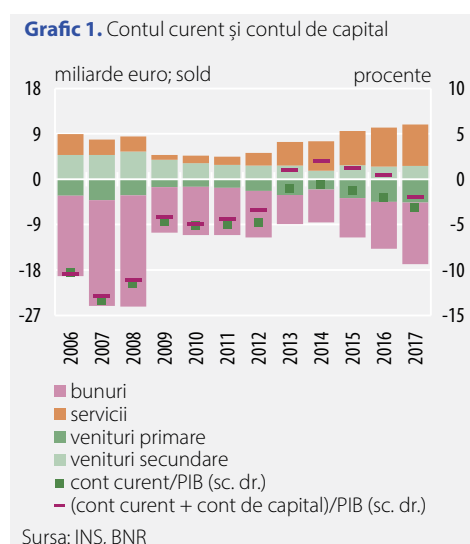
⁹ Referirea vizează cele 9 state membre ale UE aflate în afara zonei euro, la sfârșitul anului 2017: Bulgaria, Cehia, Croația, Danemarca, Marea Britanie, Polonia, România, Suedia și Ungaria.

nete înregistrate de Marea Britanie și Suedia. Investițiile de portofoliu au înregistrat influxuri nete de aproximativ 85 miliarde euro (2 la sută din PIB, comparativ cu 4,6 la sută din PIB în 2016), peste 80 la sută din valoarea acestora revenind Marii Britanii. Componenta „alte investiții” (în principal împrumuturi și depozite) a consemnat intrări nete de aproape 74 miliarde euro, respectiv 1,8 la sută din PIB (față de ieșiri nete reprezentând 5 la sută din PIB în 2016).

II. Evoluția balanței de plăți și a poziției investiționale internaționale a României în anul 2017

A. Balanța de plăți

Anul 2017 s-a înscris pe trendul de accentuare a deficitului de cont curent început în anul 2015, pe fondul deteriorării balanței bunurilor și a celei a veniturilor primare. Majorarea deficitului de cont curent și înjumătățirea excedentului contului de capital față de anul 2016 au determinat trecerea soldului cumulat al contului curent și de capital în teritoriul negativ (Grafic 1).



După doi ani de restrângere a ieșirilor nete de fluxuri financiare, în anul 2017 contul financiar s-a încheiat cu intrări nete de aproximativ 1,7 la sută din PIB (Grafic 2).

În anul 2017, contul curent a înregistrat un deficit de circa 6 miliarde euro, în creștere cu peste două treimi față de cel consemnat în 2016, în timp ce excedentul contului de capital s-a redus cu aproape jumătate. Cumulat, contul curent și cel de capital au înregistrat un deficit de 3,8 miliarde euro. Aproximativ 90 la sută din deficitul contului curent (5,3 miliarde euro) și aproape 90 la sută din excedentul contului de capital (2 miliarde euro) au provenit din tranzacții cu statele Uniunii Europene (UE). Din deficitul de cont curent înregistrat cu țările UE, cel înregistrat cu zona euro (ZE¹⁰) a reprezentat 54 la sută (2,9 miliarde euro; Tabel 1).

¹⁰ Nu include instituțiile europene.

Tabel 1. Balanța de plăți cu Uniunea Europeană și zona euro

milioane euro

	Total	din care:			
		UE	EUE	ZE	EZE
Contul curent	-5 970	-5 311	-659	-2 870	-3 100
Bunuri	-12 183	-10 064	-2 119	-5 745	-6 438
Servicii	8 210	6 593	1 617	5 796	2 414
Venituri primare	-4 638	-4 057	-581	-4 893	255
Venituri secundare	2 641	2 217	424	1 972	669
Contul de capital	2 216	1 959	257	2	2 214
Contul financiar, din care:	-3 188	-6 666	3 478	-6 483	3 295
Investiții directe	-4 883	-4 648	-235	-4 163	-720
Active	350	-69	419	-186	536
Pasive	5 233	4 579	654	3 977	1 256
Investiții de portofoliu	-2 987	-2 390	-597	-1 871	-1 116
Active	510	260	250	315	195
Pasive	3 497	2 650	847	2 186	1 311
Derivate financiare	-71	-90	19	-58	-13
Alte investiții	4 329	4 141	188	3 050	1 279
Active	3 123	2 192	931	2 497	626
Pasive	-1 206	-1 949	743	-553	-653

Notă: EUE – statele din afara UE; EZE – statele din afara zonei euro.

Pe parcursul anului 2017, contul financiar a înregistrat intrări nete de 3,2 miliarde euro, determinate de acumulări nete de pasive de natura investițiilor directe și de portofoliu și de temperarea scăderilor nete de pasive aferente poziției „alte investiții”, reflectând în principal dinamica depozitelor și a creditelor comerciale și avansurilor. Din perspectiva structurii geografice, contul financiar este influențat, ca și contul curent și cel de capital, de relația cu Uniunea Europeană.

1. CONTUL CURENT

Tabel 2. Contribuția componentelor la evoluția deficitului contului curent

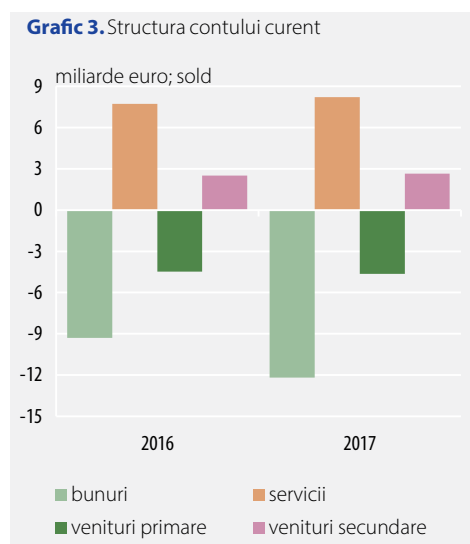
pondere în PIB; procente

	Cont curent	Bunuri	Servicii	Venituri primare	Venituri secundare
2017	-3,2	-6,5	4,4	-2,5	1,4
2016	-2,1	-5,5	4,5	-2,6	1,5
Diferențe (pp)	-1,1	-1,0	-0,1	0,1	-0,1

În anul 2017, balanța de plăți a României a consemnat un sold negativ al contului curent de 5 970 milioane euro, față de 3 549 milioane euro în anul 2016. Ponderea deficitului contului curent în PIB¹¹ a fost de 3,2 la sută, comparativ cu 2,1 la sută în anul

¹¹ Sursa pentru produsul intern brut: INS (date definitive pentru anul 2016 și date provizorii pentru 2017).

precedent (Tabel 2), accentuarea de 1,1 puncte procentuale provenind preponderent din majorarea deficitului înregistrat de balanța bunurilor (în creștere cu 1 punct procentual din PIB).



Evoluția contului curent și a componentelor sale (Grafic 3) relevă accentuarea deficitului balanței bunurilor cu 30,9 la sută în 2017 față de anul anterior (Tabel 3), pe fondul creșterii mai accentuate a importurilor decât a exporturilor. Veniturile primare și-au majorat deficitul, care reflectă în principal profitul obținut de companiile investiție directă, în timp ce veniturile secundare au consemnat o ușoară creștere a excedentului. Balanța serviciilor a înregistrat, la nivelul anului 2017, un excedent majorat cu 6,3 la sută față de anul anterior, stimulat de creșterea

încasărilor din servicii de prelucrare a bunurilor, servicii de transport rutier de mărfuri, servicii informatice, financiare și de construcții.

Tabel 3. Contul curent

	milioane euro		Indici (%)
	2016	2017	2017/2016
Contul curent	-3 549	-5 970	168,2
Credit	78 039	85 627	109,7
Debit	81 588	91 597	112,3
Bunuri	-9 305	-12 183	130,9
Credit	52 173	57 187	109,6
Debit	61 478	69 370	112,8
Servicii	7 723	8 210	106,3
Credit	18 007	20 693	114,9
Debit	10 284	12 483	121,4
Venituri primare	-4 467	-4 638	103,8
Credit	2 820	3 248	115,2
Debit	7 287	7 886	108,2
Venituri secundare	2 500	2 641	105,6
Credit	5 039	4 499	89,3
Debit	2 539	1 858	73,2

1.1. Balanța bunurilor și serviciilor

În anul 2017, balanța bunurilor și serviciilor a înregistrat un deficit de 4 miliarde euro, de 2,5 ori mai mare față de valoarea consemnată în anul precedent, în principal ca efect al majorării deficitului rezultat din comerțul cu bunuri.

1.1.1. Balanța bunurilor¹²

În anul 2017, soldul negativ al balanței bunurilor a fost de 12 183 milioane euro, în creștere cu 30,9 la sută față de anul precedent, exporturile majorându-se cu 9,6 la sută, iar importurile cu 12,8 la sută. Ponderea deficitului balanței bunurilor în PIB a crescut cu 1 punct procentual, până la 6,5 la sută (Tabel 4).

Tabel 4. Balanța bunurilor			
	2016	2017	Diferențe (+/-)
	milioane euro		
Export (FOB), din care:	52 173	57 187	5 014
Mărfuri generale	52 195	57 184	4 989
Merchandise – export net	-22	3	25
Import (FOB)	61 478	69 370	7 892
Sold balanță bunuri (FOB/FOB)	-9 305	-12 183	-2 878
	procente		puncte procentuale
Ponderea exportului în PIB	30,6	30,4	-0,2
Ponderea importului în PIB	36,1	36,9	0,8
Ponderea soldului balanței bunurilor în PIB	-5,5	-6,5	-1,0
Gradul de acoperire a importurilor prin exporturi (FOB/FOB)	84,9	82,4	-2,4
Gradul de deschidere a economiei: (export+import)/PIB	66,7	67,3	0,6
Sursa: INS, calcule BNR			

În decursul anului 2017, cel mai ridicat nivel al deficitului bunurilor s-a înregistrat în luna decembrie (1 557 milioane euro), iar cel mai redus în ianuarie (569 milioane euro).

Analiza în structură a soldului balanței bunurilor, pe cele opt grupe de mărfuri din Nomenclatorul Combinat, relevă deficite la: produse chimice și plastice (6 640 milioane euro), produse minerale (2 504 milioane euro), metale comune (2 201 milioane euro), textile, confecții, încălțăminte (1 316 milioane euro), produse agroalimentare (970 milioane euro), respectiv excedente la: mașini, aparate, echipamente și mijloace de transport (909 milioane euro), produse din lemn, hârtie (421 milioane euro) și alte mărfuri (116 milioane euro)¹³.

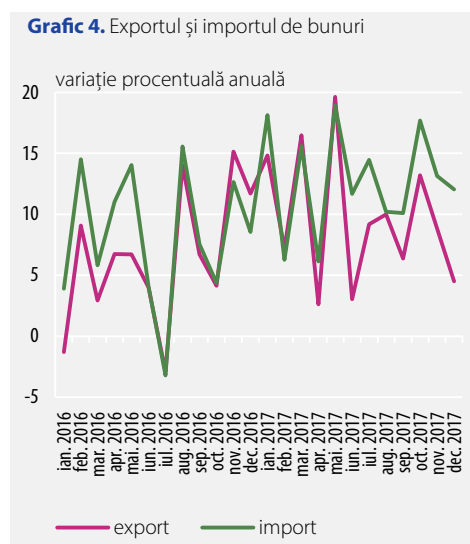
Pe zone geografice, deficitul balanței bunurilor a fost generat în proporție de 82,6 la sută de comerțul intracomunitar, comerțul extracomunitar având o influență de 17,4 la sută.

Gradul de acoperire a importurilor prin exporturi s-a diminuat cu 2,4 puncte procentuale, până la 82,4 la sută, dar gradul de deschidere a economiei s-a majorat cu 0,6 puncte procentuale, până la 67,3 la sută.

¹² Conform metodologiei BPM6, balanța bunurilor nu include bunurile pentru prelucrare pentru care nu are loc schimbul de proprietate, prin aceasta fiind diferită de comerțul internațional cu bunuri compilat și publicat de Institutul Național de Statistică în conformitate cu metodologia specifică elaborată de Eurostat.

¹³ Diferența dintre suma componentelor (12 185 milioane euro) și valoarea soldului bunurilor din Tabelul 4 (12 183 milioane euro) se regăsește în excedentul înregistrat la *merchandise* (2 milioane euro).

Exportul de bunuri a însumat 57 187 milioane euro, în creștere cu 9,6 la sută față de anul 2016, fiind influențat favorabil de evoluția pozitivă a comerțului mondial reflectată în extinderea cererii externe, cu precădere din Uniunea Europeană, atât din țări aparținând zonei euro, cât și din afara acesteia. În valoare absolută, exportul a fost mai mare cu 5 014 milioane euro decât în anul 2016, dar s-a redus cu 0,2 puncte procentuale ca pondere în PIB (30,4 la sută în anul 2017).



Cel mai mic nivel al exportului din anul 2017 s-a înregistrat în luna decembrie (4 123 milioane euro), iar cel mai mare nivel lunar (5 287 milioane euro) în noiembrie (Grafic 4). Media lunară realizată la export a fost de 4 766 milioane euro, cu 418 milioane euro mai mare decât în anul precedent.

Importul de bunuri (FOB) a atins 69 370 milioane euro, în creștere cu 12,8 la sută față de anul 2016, respectiv cu 7 892 milioane euro. Ponderea importului de bunuri în PIB s-a majorat cu 0,8 puncte procentuale, ajungând la 36,9 la sută. Cel mai redus nivel al

importului din anul 2017 s-a înregistrat în luna ianuarie (4 831 milioane euro), iar cel mai ridicat în octombrie (6 514 milioane euro). Media lunară realizată la import a fost de 5 781 milioane euro, cu 658 milioane euro peste nivelul anului precedent.

Structura și orientarea geografică a exportului de bunuri

a) Structura exportului de bunuri

În anul 2017, patru grupe de mărfuri și-au majorat contribuția la export față de anul precedent (Tabel 5): metale comune (cu 0,8 puncte procentuale), produse chimice și plastice (cu 0,1 puncte procentuale), produse minerale (cu 0,1 puncte procentuale) și alte mărfuri (cu 1 punct procentual), iar patru grupe au înregistrat pierderi de pondere: mașini, aparate, echipamente și mijloace de transport (cu 0,8 puncte procentuale), produse agroalimentare (cu 0,6 puncte procentuale), textile, confecții și încălțăminte (cu 0,4 puncte procentuale) și produse din lemn, hârtie (cu 0,2 puncte procentuale).

Tabel 5. Exportul de bunuri pe grupe de mărfuri din Nomenclatorul Combinat

	milioane euro		Indici (%)	Structură (%)	
	2016	2017	2017/2016	2016	2017
Bunuri	52 173	57 187	109,6	100,0	100,0
Mărfuri generale	52 195	57 184	109,6	100,0	100,0
Produse agroalimentare	6 120	6 359	103,9	11,7	11,1
Produse minerale	2 173	2 471	113,7	4,2	4,3
Produse chimice și plastice	5 027	5 522	109,8	9,6	9,7
Produse din lemn, hârtie	2 050	2 121	103,5	3,9	3,7

continuare

	milioane euro		Indici (%)	Structură (%)	
	2016	2017	2017/2016	2016	2017
Textile, confecții, încălțăminte	2 851	2 932	102,8	5,5	5,1
Metale comune	4 339	5 184	119,5	8,3	9,1
Mașini, aparate, echipamente, mijloace de transport	25 066	26 994	107,7	48,0	47,2
Alte mărfuri	4 569	5 601	122,6	8,8	9,8
Merchanting* – export net	-22	3	x	x	0,0

*) bunuri cumpărate de rezidenți de la nerezidenți și vândute ulterior altor nerezidenți, fără ca bunurile să se deplaseze pe teritoriul țării (Sursa: BNR)

Sursa: INS, calcule BNR

b) Orientarea geografică a exportului de bunuri

Exportul intracomunitar s-a cifrat în anul 2017 la 42 625 milioane euro, în creștere cu 10,9 la sută față de anul precedent (Tabel 6). Ponderea exportului intracomunitar în total exporturi a fost de 74,5 la sută, în creștere cu 0,9 puncte procentuale comparativ cu anul 2016, majorarea ponderii provenind în special din exportul către Germania.

Tabel 6. Exportul de bunuri pe grupe de țări

	milioane euro		Indici (%)	Structură (%)	
	2016	2017	2017/2016	2016	2017
Total	52 173	57 187	109,6	100,0	100,0
1. Export intracomunitar, din care:	38 423	42 625	110,9	73,6	74,5
1.1. Zona euro, din care:	27 608	30 955	112,1	52,9	54,1
Germania	11 012	12 992	118,0	21,1	22,7
Italia	4 794	5 047	105,3	9,2	8,8
Franța	3 811	3 896	102,2	7,3	6,8
1.2. Extra zona euro, din care:	10 815	11 670	107,9	20,7	20,4
Ungaria	2 847	2 775	97,5	5,5	4,9
Regatul Unit al Marii Britanii și al Irlandei de Nord	2 131	2 176	102,1	4,1	3,8
Bulgaria	1 814	2 061	113,6	3,5	3,6
Polonia	1 649	1 942	117,8	3,2	3,4
2. Export extracomunitar, din care:	13 750	14 562	105,9	26,4	25,5
Turcia	1 815	2 084	114,8	3,5	3,6
Statele Unite ale Americii	899	1 056	117,5	1,7	1,8
Federația Rusă	970	1 105	113,9	1,9	1,9
Egipt	523	446	85,3	1,0	0,8
Republica Moldova	645	835	129,5	1,2	1,5
Republica Serbia	637	736	115,5	1,2	1,3
R.P. Chineză	614	738	120,2	1,2	1,3
Ucraina	270	329	121,9	0,5	0,6

Sursa: INS, calcule BNR

Exportul cu destinație Uniunea Europeană a consemnat majorări la toate grupele de mărfuri (Tabel 7), trei dintre acestea mărindu-și contribuția la exportul intracomunitar în anul 2017: metale comune (cu 0,6 puncte procentuale), produse minerale (cu 0,3 puncte procentuale) și alte mărfuri (cu 1,1 puncte procentuale).

Tabel 7. Exportul de bunuri către Uniunea Europeană pe grupe de mărfuri din Nomenclatorul Combinat

	milioane euro		Indici (%)	Structură (%)	
	2016	2017	2017/2016	2016	2017
Bunuri	38 423	42 625	110,9	100,0	100,0
Mărfuri generale	38 437	42 625	110,9	100,0	100,0
Produse agroalimentare	3 781	4 195	110,9	9,8	9,8
Produse minerale	878	1 095	124,7	2,3	2,6
Produse chimice și plastice	3 626	3 925	108,2	9,4	9,2
Produse din lemn, hârtie	1 121	1 162	103,7	2,9	2,7
Textile, confecții, încălțăminte	2 551	2 586	101,4	6,6	6,1
Metale comune	3 104	3 706	119,4	8,1	8,7
Mașini, aparate, echipamente, mijloace de transport	19 694	21 385	108,6	51,3	50,2
Alte mărfuri	3 682	4 571	124,1	9,6	10,7
Merchandise* – export net	-14	0	0,0	0,0	0,0

*) bunuri cumpărate de rezidenți de la nerezidenți și vândute ulterior altor nerezidenți, fără ca bunurile să se deplaseze pe teritoriul țării (sursa: BNR)

Sursa: INS, calcule BNR

Exportul extracomunitar de bunuri a însumat 14 562 milioane euro, mai mult cu 5,9 la sută față de anul 2016, având o pondere de 25,5 la sută în exporturile totale de bunuri, inferioară cu 0,9 puncte procentuale celei din anul 2016.

Principalele 10 țări partenere la export, reprezentând 63,9 la sută din exportul total al anului 2017, au fost: Germania (22,7 la sută din total exporturi), Italia (8,8 la sută), Franța (6,8 la sută), Ungaria (4,9 la sută), Regatul Unit al Marii Britanii și al Irlandei de Nord (3,8 la sută), Turcia (3,6 la sută), Bulgaria (3,6 la sută), Polonia (3,4 la sută), Spania (3,2 la sută) și Cehia (3,1 la sută).

Structura și orientarea geografică a importului de bunuri (FOB)

a) Structura importului de bunuri

Importul de bunuri a fost reprezentat în proporție de peste 76 la sută de patru grupe de mărfuri: mașini, aparate, echipamente și mijloace de transport; produse chimice și plastice; produse agroalimentare; metale comune (Tabel 8).

Comparativ cu anul 2016, trei grupe de mărfuri și-au majorat ponderea în importul total, înregistrând creșteri cuprinse între 0,4 puncte procentuale și 1 punct procentual: metale comune, produse minerale și alte mărfuri.

b) Orientarea geografică a importului de bunuri

Importul intracomunitar s-a cifrat în anul 2017 la 52 690 milioane euro, în creștere cu 11,1 la sută față de anul precedent (Tabel 9). Ponderea importului intracomunitar în importurile totale de bunuri s-a redus cu 1,1 puncte procentuale față de anul 2016, ajungând la 76 la sută, scăderea consemnându-se în special pe relațiile cu Germania și Ungaria.

Tabel 8. Importul de bunuri (FOB), pe grupe de mărfuri din Nomenclatorul Combinat

	milioane euro		Indici (%)	Structură (%)	
	2016	2017	2017/2016	2016	2017
Total	61 478	69 370	112,8	100,0	100,0
Produse agroalimentare	6 778	7 329	108,1	11,0	10,6
Produse minerale	3 836	4 975	129,7	6,2	7,2
Produse chimice și plastice	10 919	12 162	111,4	17,8	17,5
Produse din lemn, hârtie	1 606	1 700	105,9	2,6	2,5
Textile, confecții, încălțăminte	3 909	4 248	108,7	6,4	6,1
Metale comune	6 256	7 385	118,0	10,2	10,6
Mașini, aparate, echipamente, mijloace de transport	23 801	26 085	109,6	38,7	37,6
Alte mărfuri	4 373	5 486	125,5	7,1	7,9

Sursa: INS, calcule BNR

Tabel 9. Importul de bunuri (FOB), pe grupe de țări

	milioane euro		Indici (%)	Structură (%)	
	2016	2017	2017/2016	2016	2017
Total	61 478	69 370	112,8	100,0	100,0
1. Import intracomunitar, din care:	47 420	52 690	111,1	77,1	76,0
1.1. Zona euro, din care:	33 289	36 700	110,2	54,1	52,9
Germania	12 529	13 682	109,2	20,4	19,7
Italia	5 394	6 007	111,4	8,8	8,7
Franța	3 367	3 649	108,4	5,5	5,3
1.2. Extra zona euro, din care:	14 130	15 990	113,2	23,0	23,1
Ungaria	4 915	5 406	110,0	8,0	7,8
Polonia	3 324	3 958	119,1	5,4	5,7
Bulgaria	2 034	2 062	101,4	3,3	3,0
Cehia	1 829	2 090	114,3	3,0	3,0
Regatul Unit al Marii Britanii și al Irlandei de Nord	1 311	1 605	122,4	2,1	2,3
2. Import extracomunitar, din care:	14 058	16 680	118,7	22,9	24,0
R.P. Chineză	3 267	3 594	110,0	5,3	5,2
Turcia	2 406	2 817	117,1	3,9	4,1
Federația Rusă	1 826	2 274	124,5	3,0	3,3
Kazahstan	759	1 023	134,8	1,2	1,5
Statele Unite ale Americii	556	1 032	185,6	0,9	1,5
Ucraina	540	580	107,4	0,9	0,8
Coreea de Sud	484	393	81,2	0,8	0,6
Republica Serbia	408	466	114,2	0,7	0,7

Sursa: INS, calcule BNR

Importul din Uniunea Europeană a înregistrat creșteri de pondere la aceleași trei grupe de mărfuri ca și importul total (Tabel 10).

Valoarea importului extracomunitar a fost de 16 680 milioane euro, în creștere cu 18,7 la sută față de cea înregistrată în anul 2016 și a deținut o pondere de 24 la sută în importurile totale de bunuri, în creștere cu 1,1 puncte procentuale față de anul anterior.

Tabel 10. Importul de bunuri (FOB) din Uniunea Europeană, pe grupe de mărfuri din Nomenclatorul Combinat

	milioane euro		Indici (%)	Structură (%)	
	2016	2017	2017/2016	2016	2017
Total	47 420	52 690	111,1	100,0	100,0
Produse agroalimentare	5 732	6 315	110,2	12,1	12,0
Produse minerale	828	1 116	134,8	1,7	2,1
Produse chimice și plastice	9 192	10 194	110,9	19,4	19,3
Produse din lemn, hârtie	1 211	1 298	107,2	2,6	2,5
Textile, confecții, încălțăminte	2 967	3 265	110,0	6,3	6,2
Metale comune	4 759	5 505	115,7	10,0	10,4
Mașini, aparate, echipamente, mijloace de transport	19 291	20 913	108,4	40,7	39,7
Alte mărfuri	3 440	4 084	118,7	7,3	7,8

Sursa: INS, calcule BNR

Principalele 10 țări partenere la import în anul 2017 (reprezentând 67,4 la sută din total importuri) au fost: Germania (19,7 la sută), Italia (8,7 la sută), Ungaria (7,8 la sută), Polonia (5,7 la sută), Franța (5,3 la sută), China (5,2 la sută), Olanda (4,2 la sută), Turcia (4,1 la sută), Austria (3,4 la sută) și Federația Rusă (3,3 la sută).

Balanța resurselor energetice

Balanța resurselor energetice s-a încheiat în anul 2017 cu un sold negativ de 2 224 milioane euro, în creștere cu 55,9 la sută față de anul precedent (Tabel 11). Ca pondere în deficitul balanței bunurilor, importul net de resurse energetice s-a majorat de la 15,3 la sută în 2016 la 18,3 la sută în 2017. Cea mai mare contribuție la deficitul balanței energetice a continuat să o dețină țițeiul brut, care a înregistrat un import net de 2 465 milioane euro.

Tabel 11. Exportul și importul (FOB) de produse energetice

	milioane euro					
	Export		Import		Import net (-)/ Export net (+)	
	2016	2017	2016	2017	2016	2017
Total	2 092	2 377	3 519	4 601	-1 427	-2 224
Gaze naturale	0	4	228	210	-228	-206
Energie electrică	299	272	107	179	192	93
Combustibili minerali	140	228	399	532	-259	-304
Țiței brut	12	19	1 918	2 484	-1 906	-2 465
Produse petroliere	1 641	1 854	867	1 196	774	658

Sursa: INS, calcule BNR

Exportul de produse energetice s-a cifrat la 2 377 milioane euro, în creștere cu 13,6 la sută față de anul 2016, respectiv cu 285 milioane euro. Acesta a reprezentat 4,2 la sută din exportul total de bunuri, comparativ cu 4 la sută în anul 2016. Importul de produse energetice a fost de 4 601 milioane euro, cu 30,7 la sută mai mult decât în anul 2016, creșterea valorică fiind de 1 082 milioane euro. Ca pondere în importul total de bunuri, importul de resurse energetice s-a majorat de la 5,7 la sută

în 2016 la 6,6 la sută în 2017. Gradul de acoperire a importului de resurse energetice prin exportul de asemenea produse s-a redus cu 7,8 puncte procentuale, până la 51,7 la sută.

1.1.2. Balanța serviciilor

Balanța serviciilor a înregistrat în anul 2017 un excedent de 8 210 milioane euro (4,4 la sută din PIB), comparativ cu 7 723 milioane euro (4,5 la sută din PIB) în anul precedent, pe fondul majorării încasărilor din servicii de prelucrare a bunurilor, transport rutier de mărfuri, servicii informatice, financiare și de construcții (Tabel 12). Principalele componente ale balanței serviciilor care au evoluat favorabil față de anul 2016, consemnând excedente în creștere, au fost: servicii de comunicații, informatice și informaționale, transport și prelucrarea bunurilor.

	milioane euro		Indici (%)	Structură (%)	
	2016	2017	2017/2016	2016	2017
Credit	18 007	20 693	114,9	100,0	100,0
Prelucrarea bunurilor	2 631	2 886	109,7	14,6	13,9
Transport	5 537	6 186	111,7	30,7	29,9
Turism-călătorii	1 568	2 237	142,7	8,7	10,8
Servicii de comunicații, informatice și informaționale	3 279	3 938	120,1	18,2	19,0
Consultanță profesională	1 758	1 875	106,7	9,8	9,1
Alte servicii	3 234	3 571	110,4	18,0	17,3
Debit	10 284	12 483	121,4	100,0	100,0
Prelucrarea bunurilor	202	183	90,6	2,0	1,5
Transport	1 915	2 358	123,1	18,6	18,9
Turism-călătorii	1 930	3 074	159,3	18,8	24,6
Servicii de comunicații, informatice și informaționale	1 364	1 872	137,2	13,3	15,0
Consultanță profesională	1 273	1 270	99,8	12,4	10,2
Alte servicii	3 600	3 726	103,5	35,0	29,8
Sold	7 723	8 210	106,3		
Prelucrarea bunurilor	2 429	2 703	111,3		
Transport	3 622	3 828	105,7		
Turism-călătorii	-362	-837	231,2		
Servicii de comunicații, informatice și informaționale	1 915	2 066	107,9		
Consultanță profesională	485	605	124,7		
Alte servicii	-366	-155	42,3		

Exportul de servicii a totalizat 20 693 milioane euro (în creștere cu 14,9 la sută față de anul 2016), aproximativ jumătate provenind, ca și în anul precedent, din servicii de transport (majoritar din transport auto de mărfuri) și servicii de comunicații, informatice și informaționale. Peste 80 la sută din încasările din servicii au provenit din state membre UE, pe primele locuri situându-se Germania, Italia, Franța, Marea Britanie și Olanda (Tabel 13).

Tabel 13. Exportul de servicii pe grupe de țări

	milioane euro		Indici (%)	Structură (%)	
	2016	2017	2017/2016	2016	2017
Total	18 007	20 693	114,9	100,0	100,0
1. Export intracomunitar, din care:	14 509	16 787	115,7	80,6	81,1
1.1. Zona euro, din care:	11 592	13 365	115,3	64,4	64,6
Germania	3 152	3 568	113,2	17,5	17,2
Italia	2 112	2 343	110,9	11,7	11,3
Franța	1 649	1 921	116,5	9,2	9,3
Olanda	1 022	1 252	122,5	5,7	6,1
Austria	1 007	1 184	117,6	5,6	5,7
Belgia	867	987	113,8	4,8	4,8
1.2. Extra zona euro, din care:	2 917	3 422	117,3	16,2	16,5
Regatul Unit al Marii Britanii și al Irlandei de Nord	1 279	1 688	132,0	7,1	8,2
Ungaria	584	497	85,1	3,2	2,4
Bulgaria	296	328	110,8	1,6	1,6
Danemarca	203	258	127,1	1,1	1,2
Polonia	201	246	122,4	1,1	1,2
2. Export extracomunitar, din care:	3 498	3 906	111,7	19,4	18,9
Statele Unite ale Americii	1 129	1 322	117,1	6,3	6,4
Elveția	694	835	120,3	3,9	4,0
Turcia	185	191	103,2	1,0	0,9
Canada	145	147	101,4	0,8	0,7
Israel	225	131	58,2	1,2	0,6
Singapore	104	130	125,0	0,6	0,6
Republica Moldova	119	74	62,2	0,7	0,4

Importul de servicii s-a ridicat la 12 483 milioane euro (mai mult cu 21,4 la sută decât în anul anterior), serviciile diverse (întreținere și reparații, servicii de construcții, financiare, de asigurare, taxe pentru utilizarea proprietății intelectuale, servicii de cercetare și dezvoltare, servicii tehnice și comerciale) deținând aproximativ 30 la sută. Plățile pentru servicii prezintă o distribuție geografică similară celei a încasărilor, aproape 82 la sută rezultând din tranzacții în interiorul Uniunii Europene, preponderent cu Germania, Marea Britanie, Franța, Italia, Austria și Olanda (Tabel 14).

Tabel 14. Importul de servicii pe grupe de țări

	milioane euro		Indici (%)	Structură (%)	
	2016	2017	2017/2016	2016	2017
Total	10 284	12 483	121,4	100,0	100,0
1. Import intracomunitar, din care:	8 127	10 194	125,4	79,0	81,7
1.1. Zona euro, din care:	6 021	7 569	125,7	58,5	60,6
Germania	1 636	2 067	126,3	15,9	16,6
Franța	714	949	132,9	6,9	7,6
Italia	880	937	106,5	8,6	7,5
Austria	705	785	111,3	6,9	6,3
Olanda	503	628	124,9	4,9	5,0
Belgia	271	472	174,2	2,6	3,8
Spania	332	423	127,4	3,2	3,4

continuare

	milioane euro		Indici (%)	Structură (%)	
	2016	2017	2017/2016	2016	2017
1.2. Extra zona euro, <i>din care:</i>	2 106	2 625	124,6	20,5	21,0
Regatul Unit al Marii Britanii și al Irlandei de Nord	1 028	1 051	102,2	10,0	8,4
Ungaria	325	534	164,3	3,2	4,3
Bulgaria	220	274	124,5	2,1	2,2
Polonia	198	247	124,7	1,9	2,0
Danemarca	63	105	166,7	0,6	0,8
2. Import extracomunitar, <i>din care:</i>	2 157	2 289	106,1	21,0	18,3
Statele Unite ale Americii	612	607	99,2	6,0	4,9
Elveția	327	410	125,4	3,2	3,3
Canada	204	188	92,2	2,0	1,5
Turcia	188	171	91,0	1,8	1,4
Republica Moldova	102	101	99,0	1,0	0,8

1.2. Balanța veniturilor primare

Balanța veniturilor primare s-a încheiat în anul 2017 cu un deficit de 4 638 milioane euro, creșterea cu 3,8 la sută față de anul anterior fiind determinată de veniturile din investiții, care au înregistrat o majorare a deficitului cu 11,2 la sută (până la 7 122 milioane euro; Tabel 15). Ca pondere în PIB, deficitul balanței veniturilor primare s-a redus cu 0,1 puncte procentuale față de anul 2016, până la 2,5 la sută. Deficitul veniturilor primare a fost limitat de excedentele înregistrate de componentele „remunerarea salariaților” (care însumează veniturile obținute de aceștia din activități prestate pe baza unui angajament de muncă cu durată mai mică de 1 an) și „alte venituri primare”. Excedentul componentei „remunerarea salariaților” s-a majorat cu 41,8 la sută, până la 902 milioane euro, iar cel al poziției „alte venituri primare” s-a mărit cu 21,4 la sută, ajungând la 1 582 milioane euro, urmând trendul subvențiilor primite din Fondul European de Garantare Agricolă – FEAGA (mai mari cu aproximativ 263 milioane euro decât în anul 2016).

Tabel 15. Balanța veniturilor primare

	milioane euro		Indici (%)	Structură (%)	
	2016	2017	2017/2016	2016	2017
Credit	2 820	3 248	115,2	100,0	100,0
Remunerarea salariaților	702	972	138,5	24,9	29,9
Venituri din investiții	598	465	77,8	21,2	14,3
Venituri din investiții directe	119	62	52,1	4,2	1,9
Venituri din investiții de portofoliu	150	114	76,0	5,3	3,5
Venituri din alte investiții – dobânzi	46	35	76,1	1,6	1,1
Venituri din active de rezervă	283	254	89,8	10,0	7,8
Alte venituri primare	1 520	1 811	119,1	53,9	55,8
Debit	7 287	7 886	108,2	100,0	100,0
Remunerarea salariaților	66	70	106,1	0,9	0,9
Venituri din investiții	7 004	7 587	108,3	96,1	96,2
Venituri din investiții directe	5 160	5 916	114,7	70,8	75,0
Venituri din investiții de portofoliu	1 112	1 020	91,7	15,3	12,9

continuare

	milioane euro		Indici (%)	Structură (%)	
	2016	2017	2017/2016	2016	2017
Venituri din alte investiții – dobânzi	732	651	88,9	10,0	8,3
Venituri din active de rezervă	-	-	-	-	-
Alte venituri primare	217	229	105,5	3,0	2,9
Sold	-4 467	-4 638	103,8		
Remunerarea salariaților	636	902	141,8		
Venituri din investiții	-6 406	-7 122	111,2		
Venituri din investiții directe	-5 041	-5 854	116,1		
Venituri din investiții de portofoliu	-962	-906	94,2		
Venituri din alte investiții – dobânzi	-686	-616	89,8		
Venituri din active de rezervă	283	254	89,8		
Alte venituri primare	1 303	1 582	121,4		

În anul 2017, veniturile din investiții au continuat evoluția nefavorabilă, în special în contextul amplificării deficitului veniturilor din investiții directe. Acesta s-a majorat cu 16,1 la sută, ajungând la 5 854 milioane euro, pe fondul majorării profitului reinvestit și a dividendelor. Veniturile din investiții de portofoliu au înregistrat un deficit de 906 milioane euro, comparabil cu cel înregistrat în anul 2016 (962 milioane euro), cea mai consistentă componentă fiind reprezentată, ca și în anul precedent, de dobânzile aferente obligațiunilor emise de administrația publică. Deficitul poziției „venituri din alte investiții” a scăzut cu aproximativ 10 la sută, până la 616 milioane euro, pe seama reducerii plăților în contul dobânzilor datorate pentru împrumuturile externe.

1.3. Balanța veniturilor secundare

Balanța veniturilor secundare a consemnat în anul 2017 un excedent de 2 641 milioane euro, cu 5,6 la sută peste nivelul anului precedent, în principal ca efect al creșterii volumului transferurilor curente diverse (Tabel 16). Balanța veniturilor secundare ale administrației publice s-a încheiat cu un deficit de 350 milioane euro, comparativ cu un excedent de 146 milioane euro înregistrat în anul 2016, în condițiile reducerii cu aproximativ o treime a influxurilor de fonduri europene de natura transferurilor curente¹⁴, în special din Fondul Social European (FSE). Balanța veniturilor secundare private a înregistrat un excedent de 2 991 milioane euro, în creștere cu 27,1 la sută față de cel al anului 2016. Remiterile lucrătorilor români din străinătate s-au situat cu 15,1 la sută peste nivelul înregistrat în 2016, în condițiile menținerii creșterii economice în țările care reprezintă destinații principale pentru lucrătorii români (Italia, Germania, Marea Britanie, Spania, Franța).

Fondurile europene primite de România de la bugetul Uniunii Europene în anul 2017, înregistrate sub formă de transferuri curente ale administrației publice, au totalizat 1 094 milioane euro¹⁵, sumă provenită în proporție de aproximativ 70 la sută din Fondul European pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală (FEADR), diferența fiind

¹⁴ Transferurile curente includ fonduri europene altele decât cele sub formă de subvenții (incluse în venituri primare) sau decât cele care au ca destinație formarea brută de capital fix (incluse în transferuri de capital).

¹⁵ Sursa: Ministerul Finanțelor Publice.

reprezentată de venituri secundare diverse. Plățile efectuate către Uniunea Europeană au însumat 1 500 milioane euro (1 505 milioane euro în anul 2016), reprezentând aproape în totalitate contribuția României la bugetul UE.

Tabel 16. Balanța veniturilor secundare

	milioane euro		Indici (%)	Structură (%)	
	2016	2017	2017/2016	2016	2017
Credit	5 039	4 499	89,3	100,0	100,0
Administrația publică	1 670	1 098	65,7	33,1	24,4
Alte sectoare	3 369	3 401	100,9	66,9	75,6
Debit	2 539	1 858	73,2	100,0	100,0
Administrația publică	1 524	1 448	95,0	60,0	77,9
Alte sectoare	1 015	410	40,4	40,0	22,1
Sold	2 500	2 641	105,6		
Administrația publică	146	-350	x		
Alte sectoare	2 354	2 991	127,1		

2. CONTUL DE CAPITAL

Contul de capital a consemnat influxuri nete de 2 216 milioane euro, puțin peste jumătate din nivelul înregistrat în anul 2016 (Tabel 17), pe fondul diminuării excedentului transferurilor de capital¹⁶, respectiv a intrărilor din fonduri UE de natura transferurilor de capital (intrări mai reduse din Fondul European de Dezvoltare Regională și Fondul de Coeziune).

Tabel 17. Contul de capital

	milioane euro		Indici (%)	Structură (%)	
	2016	2017	2017/2016	2016	2017
Credit	4 412	2 246	50,9	100,0	100,0
Transferuri de capital	4 230	1 970	46,6	95,9	87,7
Administrația publică	4 225	1 953	46,2	95,8	87,0
Alte sectoare	5	17	340,0	0,1	0,8
Achiziția/vânzarea de active nefinanciare neproduse	182	276	151,6	4,1	12,3
Debit	152	30	19,7	100,0	100,0
Transferuri de capital	108	0	x	71,1	0,0
Administrația publică	0	0	x	0,0	0,0
Alte sectoare	108	0	x	71,1	0,0
Achiziția/vânzarea de active nefinanciare neproduse	44	30	68,2	28,9	100,0
Sold	4 260	2 216	52,0		
Transferuri de capital	4 122	1 970	47,8		
Administrația publică	4 225	1 953	46,2		
Alte sectoare	-103	17	x		
Achiziția/vânzarea de active nefinanciare neproduse	138	246	178,3		

¹⁶ Transferurile de capital includ fondurile europene care contribuie la formarea brută de capital fix.

3. CONTUL FINANCIAR¹⁷

În anul 2017, contul financiar a înregistrat intrări nete în valoare de 3 188 milioane euro, comparativ cu ieșiri nete de 1 550 milioane euro în anul precedent (Tabel 18), tendința fiind dată de consolidarea influxurilor nete de natura investițiilor de portofoliu și de temperarea creșterii activelor de rezervă. La acestea s-au adăugat majorarea influxurilor nete de investiții directe și reducerea ieșirilor nete înregistrate de poziția „alte investiții” (depozite și credite comerciale).

Tabel 18. Contul financiar

	milioane euro	
	2016	2017
Contul financiar	1 550	-3 188
Achiziția netă de active	5 044	4 335
Acumularea netă de pasive	3 494	7 523
Investiții directe	-4 513	-4 883
Achiziția netă de active	1 143	350
Acumularea netă de pasive	5 656	5 233
Investiții de portofoliu	-975	-2 987
Achiziția netă de active	352	510
Acumularea netă de pasive	1 327	3 497
Derivate financiare	38	-71
Achiziția netă de active	38	-71
Alte investiții	4 743	4 329
Achiziția netă de active	1 253	3 123
Acumularea netă de pasive	-3 490	-1 206
Active de rezervă	2 258	424
Achiziția netă de active	2 258	424

Notă: Atât la achiziția netă de active, cât și la acumularea netă de pasive semnul (+) marchează creștere, iar semnul (-) scădere.

Investițiile directe au înregistrat influxuri nete mai mari, sub forma profitului reinvestit de nerezidenți în companiile investiție directă din România și a creditelor intragrup primite de societățile nefinanciare.

Investițiile de portofoliu au contribuit la ameliorarea situației contului financiar printr-un volum mai mic al răscumpărărilor de euroobligațiuni de la nerezidenți.

Poziția „alte investiții” a consemnat o temperare a ieșirilor nete determinată de diminuarea retragerilor de depozite ale nerezidenților din România, precum și de majorarea pasivelor nete de natura creditelor comerciale.

¹⁷ Contul financiar include tranzacțiile externe cu active și pasive financiare, sintetizate în achiziția netă de active, respectiv acumularea netă de pasive. Diferența dintre achiziția netă de active și acumularea netă de pasive (net) are semnificația de influx net/intrare netă când are semnul minus (-), respectiv de ieșire netă, când are semnul plus (+).

3.1. Investiții directe

În anul 2017, investițiile directe au înregistrat influxuri nete în valoare de 4 883 milioane euro, cu 8,2 la sută mai mult decât în 2016 (4 513 milioane euro; Tabel 19), atât pe fondul profiturilor reinvestite de companiile cu capital străin din România, reprezentate deopotrivă de instituții monetare financiare și de sectorul nebanca, cât și al creditelor nete în cadrul grupului investițional.

Tabel 19. Investiții directe

	milioane euro					
	2016			2017		
	Achiziția netă de active	Acumularea netă de pasive	Net	Achiziția netă de active	Acumularea netă de pasive	Net
Total	1 143	5 656	-4 513	350	5 233	-4 883
Participații la capital	9	4 341	-4 332	387	3 965	-3 578
Participații la capital, exceptând reinvestirea profiturilor	46	3 203	-3 157	428	2 232	-1 804
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	-12	48	-60	0	148	-148
Alte sectoare	58	3 155	-3 097	428	2 084	-1 656
Reinvestirea profiturilor	-37	1 138	-1 175	-41	1 733	-1 774
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	2	397	-395	0	529	-529
Alte sectoare	-39	741	-780	-41	1 204	-1 245
Instrumente de natura datoriei	1 134	1 315	-181	-37	1 268	-1 305
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	0	-3	3	0	-4	4
Alte sectoare*	1 134	1 318	-184	-37	1 272	-1 309

*) societăți nefinanciare, societăți financiare nebanca, gospodării ale populației și organizații non-profit

Investițiile nerezidenților în România¹⁸ au totalizat 4 797 milioane euro (Tabel 20), fiind rezultatul însumării participațiilor la capital (consolidate cu profitul reinvestit net) în valoare de 3 970 cu creditele intragrup în valoare netă de 827 milioane euro.

Tabel 20. Investiții directe – prezentate pe principiul direcțional

	milioane euro					
	2016			2017		
	Credit	Debit	Net	Credit	Debit	Net
Total	61 675	57 162	4 513	43 839	38 956	4 883
Investiții ale nerezidenților în România	61 448	56 931	4 517	42 885	38 088	4 797

¹⁸ Pentru detalii suplimentare privind prezentarea investițiilor directe pe principiul direcțional, se poate consulta publicația *Investițiile străine directe în România*, disponibilă pe [website-ul BNR](#).

continuare

	milioane euro					
	2016			2017		
	Credit	Debit	Net	Credit	Debit	Net
Participații la capital, exceptând reinvestirea profiturilor	5 477	2 274	3 203	4 046	1 810	2 236
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	776	728	48	202	54	148
Alte sectoare	4 701	1 546	3 155	3 844	1 756	2 088
Reinvestirea profiturilor	1 138	0	1 138	1 734	0	1 734
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	397	0	397	529	0	529
Alte sectoare	741	0	741	1 205	0	1 205
Instrumente de natura datoriei	54 833	54 657	176	37 105	36 278	827
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	4	7	-3	0	5	-5
Alte sectoare	54 829	54 650	179	37 105	36 273	832
Investiții ale rezidenților în străinătate	227	231	-4	954	868	86
Participații la capital, exceptând reinvestirea profiturilor	16	62	-46	28	459	-431
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	12	0	12	0	0	0
Alte sectoare	4	62	-58	28	459	-431
Reinvestirea profiturilor	0	-37	37	0	-42	42
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	0	2	-2	0	0	0
Alte sectoare	0	-39	39	0	-42	42
Instrumente de natura datoriei	211	206	5	926	451	475
Alte sectoare	211	206	5	926	451	475

Investițiile rezidenților în străinătate au înregistrat o diminuare netă de 86 milioane euro, participațiile la capital fiind practic anulate de creditele primite în cadrul grupului.

3.2. Investiții de portofoliu

Investițiile de portofoliu au înregistrat în anul 2017 influxuri nete de 2 987 milioane euro, comparativ cu 975 milioane euro în 2016 (Tabel 21), în condițiile unui volum mai mic al răscumpărărilor de euroobligațiuni de la nerezidenți.

Achiziția netă de active a însumat 510 milioane euro, cu aproximativ 45 la sută mai mult față de volumul înregistrat în anul 2016, creșterea reprezentând cumpărări de titluri efectuate de fondurile de pensii și de fondurile de investiții.

Tabel 21. Investiții de portofoliu

milioane euro

	2016			2017		
	Achiziția netă de active	Acumularea netă de pasive	Net	Achiziția netă de active	Acumularea netă de pasive	Net
Total	352	1 327	-975	510	3 497	-2 987
Participații la capital și acțiuni ale fondurilor de investiții	129	-412	541	117	-62	179
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	37	127	-90	-3	83	-86
Alte sectoare	92	-539	631	120	-145	265
Instrumente de natura datoriei	223	1 739	-1 516	393	3 559	-3 166
Termen scurt	-22	80	-102	18	-24	42
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	-3	0	-3	0	0	0
Administrația publică	0	80	-80	9	-24	33
Alte sectoare	-19	0	-19	9	0	9
Termen lung	245	1 659	-1 414	375	3 583	-3 208
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	-99	-18	-81	-18	25	-43
Administrația publică	10	1 672	-1 662	22	3 554	-3 532
Alte sectoare	334	5	329	371	4	367

Acumularea netă de pasive a fost de 3 497 milioane euro, de 2,6 ori mai mult decât în anul anterior, reflectând un volum mai mare al emisiunilor nete de euroobligațiuni. În anul 2017 au fost emise euroobligațiuni noi de către Ministerul Finanțelor Publice în valoare de 1 miliard euro (în luna aprilie) și au fost redeschise emisiuni anterioare în valoare de 1,75 miliarde euro (în lunile aprilie și octombrie).

3.3. Alte investiții

Poziția „alte investiții” a înregistrat în anul 2017 ieșiri nete în sumă de 4 329 milioane euro, în scădere cu 8,7 la sută față de valoarea ieșirilor din anul precedent (Tabel 22). Ieșirile nete sunt rezultatul unor achiziții nete de active în valoare de 3 123 milioane euro și al unor acumulări nete de pasive în valoare negativă de 1 206 milioane euro.

Tabel 22. Alte investiții

milioane euro

	2016			2017		
	Achiziția netă de active	Acumularea netă de pasive	Net	Achiziția netă de active	Acumularea netă de pasive	Net
Total, din care:	1 253	-3 490	4 743	3 123	-1 206	4 329
Participații la capital, altele decât cele de natura investiției directe și de portofoliu	1	0	1	5	0	5

continuare

	milioane euro					
	2016			2017		
	Achiziția netă de active	Acumularea netă de pasive	Net	Achiziția netă de active	Acumularea netă de pasive	Net
Numerar și depozite	568	-3 095	3 663	1 874	-1 139	3 013
Banca centrală	0	-183	183	618	-1	619
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	952	-3 135	4 087	1 183	-1 182	2 365
Administrația publică	2	223	-221	0	44	-44
Alte sectoare	-386	0	-386	73	0	73
Împrumuturi	86	-1 162	1 248	56	-1 490	1 546
Banca centrală	0	-123	123	0	0	0
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	28	0	28	-21	0	-21
Administrația publică	60	-766	826	83	-1 354	1 437
Alte sectoare	-2	-273	271	-6	-136	130
Sisteme de asigurări, de pensii și scheme de garanții standardizate	0	0	0	0	0	0
Credite comerciale și avansuri	576	763	-187	1 186	1 368	-182
Administrația publică	-3	0	-3	620	-9	629
Alte sectoare	579	763	-184	566	1 377	-811
Alte creanțe/angajamente externe	22	4	18	2	55	-53
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	1	4	-3	5	68	-63
Administrația publică	0	-1	1	0	0	0
Alte sectoare	21	1	20	-3	-13	10

Achizițiile nete de active s-au majorat față de anul anterior de la 1 253 milioane euro la 3 123 milioane euro, reflectând, în principal, majorarea activelor de natura creditelor comerciale și avansurilor pe termen lung acordate de administrația publică, precum și temperarea retragerii depozitelor rezidenților în străinătate (Tabel 23).

Tabel 23. Alte investiții – achiziția netă de active

	milioane euro					
	2016			2017		
	Creștere de active	Scădere de active	Achiziția netă de active	Creștere de active	Scădere de active	Achiziția netă de active
Total, din care:	39 182	37 929	1 253	39 048	35 925	3 123
Participații la capital, altele decât cele de natura investiției directe și de portofoliu	1	0	1	5	0	5
Numerar și depozite	31 720	31 152	568	32 084	30 211	1 873
Banca centrală	0	0	0	2 036	1 419	617

continuare

	milioane euro					
	2016			2017		
	Creștere de active	Scădere de active	Achiziția netă de active	Creștere de active	Scădere de active	Achiziția netă de active
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	12 762	11 810	952	11 569	10 386	1 183
Administrația publică	33	31	2	17	17	0
Alte sectoare	18 925	19 311	-386	18 462	18 389	73
Împrumuturi	645	559	86	918	863	55
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	490	462	28	698	719	-21
Administrația publică	60	0	60	90	8	82
Alte sectoare	95	97	-2	130	136	-6
Sisteme de asigurări, de pensii și scheme de garanții standardizate	0	0	0	0	0	0
Credite comerciale și avansuri	6 114	5 537	577	5 545	4 358	1 187
Administrația publică	56	58	-2	727	107	620
Alte sectoare	6 058	5 479	579	4 818	4 251	567
Alte creanțe externe	702	681	21	496	493	3
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	51	50	1	45	40	5
Administrația publică	0	0	0	0	0	0
Alte sectoare	651	631	20	451	453	-2

Acumularea netă negativă de pasive s-a redus față de anul 2016 (la 1 206 milioane euro, de la 3 490 milioane euro), ca efect al temperării retragerilor de depozite ale nerezidenților în România și al majorării pasivelor nete de natura creditelor comerciale (Tabel 24).

Tabel 24. Alte investiții – acumularea netă de pasive

	milioane euro					
	2016			2017		
	Creștere de pasive	Scădere de pasive	Acumularea netă de pasive	Creștere de pasive	Scădere de pasive	Acumularea netă de pasive
Total	34 516	38 006	-3 490	34 376	35 582	-1 206
Numerar și depozite	16 882	19 977	-3 095	15 063	16 203	-1 140
Banca centrală	7 456	7 639	-183	5 096	5 098	-2
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	7 944	11 079	-3 135	8 500	9 682	-1 182
Administrația publică	1 482	1 259	223	1 467	1 423	44
Împrumuturi	9 473	10 635	-1 162	10 391	11 882	-1 491
Banca centrală	0	123	-123	0	0	0
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	0	0	0	0	0	0
Administrația publică	103	869	-766	652	2 007	-1 355
Alte sectoare	9 370	9 643	-273	9 739	9 875	-136
Credite comerciale și avansuri	6 842	6 079	763	7 776	6 408	1 368
Administrația publică	0	0	0	21	29	-8
Alte sectoare	6 842	6 079	763	7 755	6 379	1 376

continuare

	2016		2017		Acumularea netă de pasive
	Creșterea de pasive	Scăderea de pasive	Creșterea de pasive	Scăderea de pasive	
Alte angajamente externe	1 319	1 315	1 146	1 089	57
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	153	149	167	99	68
Administrația publică	1	2	0	0	0
Alte sectoare	1 165	1 164	979	990	-11

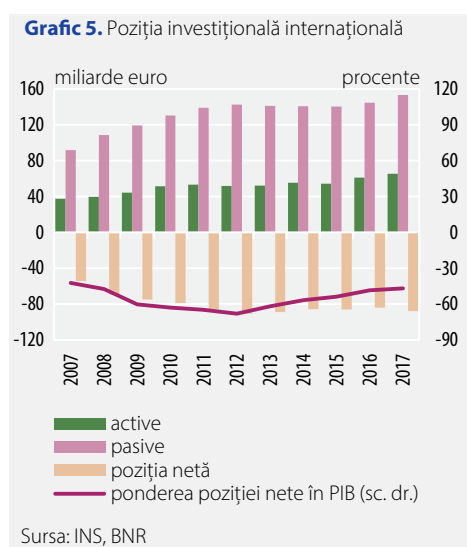
milioane euro

În sinteză, în anul 2017, balanța de plăți a reflectat un volum net de tranzacții cu active reale (reflectate în deficitul cumulat al contului curent și de capital) de 3 754 milioane euro, care are drept contrapartidă intrări de natura tranzacțiilor financiare (soldul contului financiar) în valoare de 3 188 milioane euro, diferența fiind reprezentată de erori și omisiuni. Influxurile nete de natura tranzacțiilor financiare au avut un impact nefavorabil asupra poziției investiționale internaționale, contribuind la accentuarea soldului debitor al acesteia.

B. Poziția investițională internațională a României

1. PREZENTARE GENERALĂ

Poziția investițională internațională s-a deteriorat comparativ cu anul 2016, ajungând la 87,9 miliarde euro la sfârșitul anului 2017 (Grafic 5).

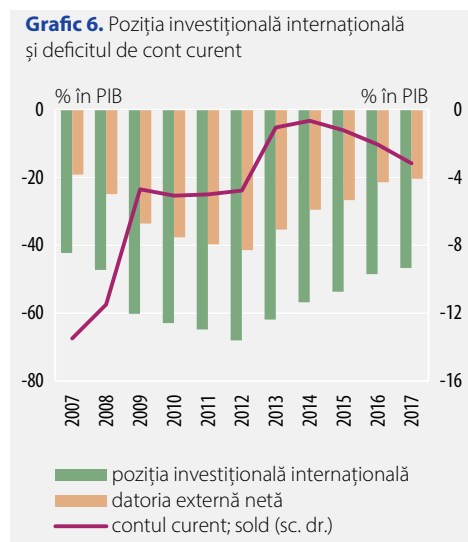


În perioada 2007-2017, indicatorul a avut o evoluție negativă în termeni nominali, manifestând o tendință de dublare către mijlocul decadei și, respectiv, una de ajustare, ulterior, determinată, în principal, de reducerea datoriei externe nete. Creșterea robustă a produsului intern brut începând cu anul 2010 a făcut ca rata poziției investiționale internaționale să-și reducă amplitudinea, tinzând către valoarea consemnată în anul 2007. În dinamică, structura netă a relevat contribuția majoră la poziția investițională a pasivelor externe de natura investiției directe (53,5 la sută

din total pasiv la finele anului 2017), ceea ce determină atenuarea potențialelor vulnerabilități externe.

Dinamica poziției investiționale internaționale și a datoriei externe nete a fost însoțită de ajustarea majoră a deficitului de cont curent din anul 2009, de menținerea

relativ constantă a acestuia în proximitatea nivelului de 5 la sută din PIB până în 2012 și de revenirea în parametrii sustenabili către sfârșitul anului 2014. Perioada



2015-2017 a marcat o tendință de majorare a deficitului de cont curent de la 1,2 la sută din PIB în 2015 până la nivelul de 3,2 la sută din PIB în anul 2017, concomitent cu ajustarea poziției investiționale nete până la nivelul de 46,7 la sută din PIB (Grafic 6).

Structura pe instrumente financiare a poziției investiționale a fost asemănătoare celei a anului precedent, investițiile directe (aport la capital, credite de la investitorii direcți) fiind urmate de „alte investiții” (împrumuturi și depozite) și de investițiile de portofoliu (instrumente de natura datoriei pe termen lung sub forma

titlurilor de valoare; Tabel 25). Investițiile directe și cele de portofoliu au consemnat ponderi în creștere, spre deosebire de componenta „alte investiții”, a cărei contribuție la finanțare și-a continuat trendul descendent.

Tabel 25. Structura pe instrumente a activelor și pasivelor externe

	milioane euro		
	Active	Pasive	Net
Investiții directe	6 728	81 946	-75 219
Investiții de portofoliu	3 782	25 646	-21 864
Derivate financiare	36	80	-44
Alte investiții	17 693	45 543	-27 850
Active de rezervă	37 107	0	37 107
Total	65 345	153 215	-87 870

Contribuția la finanțare a instrumentelor de natura datoriei a înregistrat o tendință de ameliorare pe parcursul anului 2017 în sectorul administrației publice și al societăților nefinanciare, cu rate de *roll-over*¹⁹ de peste 100 de procente. În cazul „Societăților care acceptă depozite, exclusiv banca centrală”, rata de *roll-over* s-a majorat semnificativ până la 55,9 la sută la instrumentele pe termen lung (de la 29,3 la sută) și, respectiv, la 107,5 la sută în cazul celor pe termen scurt (de la 84,5 la sută).

Principalele 10 destinații ale activelor externe ale României au însumat 70,3 la sută la finele anului 2017, nivel comparabil cu cel de la sfârșitul anului precedent, între acestea Germania ocupând locul întâi cu un procent de 20,8 la sută, urmată de organisme internaționale²⁰ cu 9,8 la sută și Statele Unite ale Americii, Olanda, Franța și Austria, cu procente de peste 5 la sută. Pasivele externe ale României au

¹⁹ Rata de *roll-over* se calculează ca raport între tragerile și rambursările aferente instrumentelor financiare de natura datoriei.

²⁰ Banca Reglementelor Internaționale (BRI), Banca Centrală Europeană (BCE), Mecanismul European de Stabilitate (MES).

fost constituite, în principal, din angajamente primite de la țări membre ale Uniunii Europene, în procent de 64,6 la sută, urmate de Statele Unite și Elveția cu un procent cumulativ de 6,6 la sută (Tabel 26).

Tabel 26. Structura geografică (țări și organisme internaționale) a activelor și pasivelor externe

	31 decembrie 2016		31 decembrie 2017	
	milioane euro	%	milioane euro	%
Total active, din care:	62 333	100,0	65 345	100,0
Germania	12 290	19,7	13 616	20,8
Organisme internaționale (BRI, BCE, MES)	8 293	13,3	6 425	9,8
Statele Unite ale Americii	4 007	6,4	5 765	8,8
Olanda	3 728	6,0	5 267	8,1
Franța	4 446	7,1	4 426	6,8
Austria	2 659	4,3	3 523	5,4
Luxemburg	2 361	3,8	1 889	2,9
Italia	1 405	2,3	1 892	2,9
Belgia	2 741	4,4	1 736	2,7
Japonia	1 246	2,0	1 412	2,2
Total pasive, din care:	144 916	100,0	153 215	100,0
Olanda	23 148	16,0	26 039	17,0
Germania	15 549	10,7	17 722	11,6
Austria	16 760	11,6	17 038	11,1
Italia	7 904	5,5	9 965	6,5
Franța	8 412	5,8	8 520	5,6
Luxemburg	7 581	5,2	8 403	5,5
Statele Unite ale Americii	5 630	3,9	5 788	3,8
Cipru	5 450	3,8	5 631	3,7
Regatul Unit al Marii Britanii și al Irlandei de Nord	5 467	3,8	5 622	3,7
Elveția	3 721	2,6	4 394	2,9

În anul 2017, structura valutară a activelor externe a relevat preponderența monedei euro și a dolarului SUA, ale căror ponderi, deși în scădere în primul caz, au totalizat 76,1 la sută. Pasivele externe ale poziției investiționale au fost denumite, în principal, în euro și în lei (cumulând 91,4 la sută), fiind distribuite în proporții relativ echilibrate (46,9 la sută și, respectiv, 44,5 la sută). Pasivele externe exprimate în dolari SUA, franci elvețieni și drepturi speciale de tragere au deținut 8,1 la sută din total (Tabel 27).

Pasivele externe reprezentate de instrumente financiare de natura datoriei externe au înregistrat la sfârșitul anului 2017 un nivel de 97,4 miliarde euro (față de 92,9 miliarde euro la finele anului 2016), în creștere cu 4,8 la sută. Creditele primite de la companiile intragrup s-au majorat la 29,2 miliarde euro la sfârșitul anului 2017 (față de 26,1 miliarde euro în anul 2016), fiind influențate preponderent de instrumentele cu scadență scurtă (16,4 miliarde euro comparativ cu 11,6 miliarde euro la finele anului 2016). Participațiile la capital s-au majorat cu 3,8 miliarde euro (totalizând 52,7 miliarde euro la 31 decembrie 2017), ceea ce arată că nerezidenții au continuat să investească pe termen lung în participații la companiile românești.

Tabel 27. Structura valutară a activelor și pasivelor externe

	31 decembrie 2017			
	Active externe		Pasive externe	
	milioane euro	%	milioane euro	%
Total	65 345	100,0	153 215	100,0
EUR	39 468	60,4	71 867	46,9
USD	10 274	15,7	8 599	5,6
RON	3 781	5,8	68 105	44,5
XAU	3 612	5,5	0	0,0
RUN	1 658	2,5	0	0,0
CHF	1 423	2,2	477	0,3
XDR	1 250	1,9	1 177	0,8
GBP	1 110	1,7	77	0,1
JPY	850	1,3	2 610	1,7
Alte valute	1 920	2,9	303	0,2

Rezervele internaționale ale României au consemnat o ușoară diminuare până la 37,1 miliarde euro (Tabel 28), acoperind 5,4 luni de importuri de bunuri și servicii. Analiza în structură evidențiază intrări nete de capital de 0,4 miliarde euro și sume provenite din diferențele de preț la aur și titluri de valoare (-1,2 miliarde euro).

Tabel 28. Activele externe de rezervă

	milioane euro	
	31 decembrie 2016	31 decembrie 2017
Rezervele internaționale ale României	37 905	37 107
Aur	3 664	3 612
Valute	34 242	33 494
Instituții de credit	4 240	5 081
Valute	4 240	5 081
Active externe de rezervă, din care:	42 145	42 188
Valute	38 481	38 576

Poziția net creditoare a băncii centrale s-a menținut la sfârșitul anului 2017 la 37,8 miliarde euro, nivel comparabil cu cel al anului anterior. Plasamentele externe sub formă de depozite s-au majorat cu 28,4 la sută, ajungând la 12 miliarde euro, în timp ce activele sub forma titlurilor de valoare s-au diminuat cu 10,9 la sută, până la 22,1 miliarde euro.

Tabel 29. Poziția investițională internațională

	31 decembrie 2016		31 decembrie 2017	
	milioane euro	%	milioane euro	%
Total	-82 583	100,0	-87 870	100,0
Administrația publică	-29 177	35,3	-30 153	34,3
Banca centrală	37 857	-45,8	37 757	-43,0
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	-13 564	16,4	-11 828	13,5
Alte sectoare, din care:	-77 699	94,1	-83 647	95,2
Societăți nefinanciare	-73 949	89,5	-80 244	91,3

În ceea ce privește structura pe sectoare instituționale a poziției investiționale internaționale (Tabel 29), în anul 2017 sectorul „Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală” a continuat să își diminueze soldul net debitor, de la 13,6 miliarde euro la 11,8 miliarde euro, prin contribuția simultană a activelor (în creștere) și a pasivelor externe sub forma depozitelor (în diminuare). Activele externe ale instituțiilor de credit s-au majorat cu 19,8 la sută față de anul 2016 ajungând la 5,1 miliarde euro.

Poziția net debitoare a sectorului „Administrației publice” s-a majorat de la 29,2 miliarde euro la 30,2 miliarde euro, în creștere cu 3,3 la sută față de 31 decembrie 2016, pe fondul majorării soldului datoriei externe a acestui sector printr-o nouă emisiune de titluri. Emisiunile de titluri de stat lansate pe piața internă în lei au avut, în majoritate, scadențe cuprinse între 3 și 10 ani și un cupon mediu de 3,2 la sută.

Sectorul „Societăți nefinanciare” a consemnat o majorare a poziției net debitoare cu 8,5 la sută față de anul 2016, până la 80,2 miliarde euro, în condițiile în care participația la capitalul companiilor din România, creditele intragrup și împrumuturile externe au continuat să reprezinte modalitățile principale de finanțare.

2. STRUCTURA POZIȚIEI INVESTIȚIONALE INTERNAȚIONALE

2.1. Active externe

La 31 decembrie 2017, soldul activelor externe a totalizat 65 345 milioane euro, în creștere cu 4,8 la sută față de finele anului precedent.

Structura activelor externe pe principalele componente ale poziției investiționale s-a menținut în configurația anului anterior, activele de rezervă continuând să dețină ponderea majoritară, dar în ușoară diminuare (56,8 la sută), urmate de componenta „alte investiții” (27,1 la sută), de investițiile directe (10,3 la sută, în creștere cu 1,2 puncte procentuale) și de investițiile de portofoliu (5,8 la sută; Tabel 30).

Tabel 30. Structura pe instrumente a activelor externe

	31 decembrie 2016		31 decembrie 2017	
	milioane euro	%	milioane euro	%
Total	62 333	100,0	65 345	100,0
Investiții directe	5 673	9,1	6 728	10,3
Participații la capital	-88	-0,1	324	0,5
Instrumente de natura datoriei	5 761	9,2	6 403	9,8
Investiții de portofoliu	3 163	5,1	3 782	5,8
Participații la capital (acțiuni) și acțiuni ale fondurilor de investiții	1 240	2,0	1 510	2,3
Instrumente de natura datoriei (termen lung)	1 920	3,1	2 251	3,4
Instrumente de natura datoriei (termen scurt)	3	0,0	21	0,0
Derivate financiare	6	0,0	36	0,1
Alte investiții	15 586	25,0	17 693	27,1

continuare

	31 decembrie 2016		31 decembrie 2017	
	milioane euro	%	milioane euro	%
Alte participații	1 088	1,7	950	1,5
Împrumuturi	807	1,3	770	1,2
Credite comerciale și avansuri	5 888	9,4	6 664	10,2
Numerar și depozite	7 626	12,2	9 150	14,0
Alte active	177	0,3	159	0,2
Active de rezervă	37 905	60,8	37 107	56,8

Soldul activelor externe de natura investițiilor directe a fost de 6 728²¹ milioane euro la finele anului 2017, cu 1 055 milioane euro peste nivelul anului 2016, ca urmare a majorării volumului creditelor intragrup acordate companiilor din străinătate.

Ponderea soldului investițiilor de portofoliu deținute de investitorii rezidenți (3 782 milioane euro) a crescut cu 0,7 puncte procentuale, iar structura pe instrumente a investițiilor de portofoliu relevă faptul că investitorii rezidenți au achiziționat, și în anul 2017, obligațiuni sau alte titluri de valoare pe termen lung, precum și acțiuni ale companiilor străine.

În perioada analizată, soldul poziției „alte investiții” a consemnat o majorare cu 13,5 la sută față de anul 2016 până la 17 693 milioane euro.

La 31 decembrie 2017, rezervele internaționale ale României (rezerve valutare plus aur monetar) au însumat 37 107 milioane euro, nivel mai mic cu 799 milioane euro față de anul 2016, principalele influențe fiind asociate rambursărilor de rate de capital și de dobândă aferente datoriei publice și noilor emisiuni de titluri de stat.

Structura pe sectoare instituționale a activelor externe (Tabel 31) reflectă faptul că, la 31 decembrie 2017, „Banca centrală” a continuat să dețină ponderea majoritară (59,6 la sută), urmată de sectoarele „Societăți nefinanciare” (18,4 la sută), „Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală” (9,6 la sută) și „Administrația publică” (5,5 la sută).

Tabel 31. Structura pe sectoare instituționale a activelor externe

	31 decembrie 2016		31 decembrie 2017	
	milioane euro	%	milioane euro	%
Total	62 333	100,0	65 345	100,0
Administrația publică	3 262	5,2	3 612	5,5
Banca centrală	39 115	62,8	38 930	59,6
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	5 265	8,4	6 278	9,6
Alte sectoare, din care:	14 692	23,6	16 525	25,3
Societăți nefinanciare	10 769	17,3	12 020	18,4

²¹ Conform cadrului metodologic internațional BPM6, în prezentarea standard a poziției investiționale internaționale și datoriei externe brute/nete, principiul direcțional de prezentare a investițiilor directe este înlocuit cu principiul active/pasive. Soldul investiției directe în străinătate (conform principiului direcțional) a fost la sfârșitul anului 2017 de 632 milioane euro.

2.2. Pasive externe

Soldul pasivelor externe, la 31 decembrie 2017, a fost de 153 215 milioane euro, în creștere cu 5,7 la sută față de finele anului 2016 (Tabel 32).

Tabel 32. Structura pe instrumente a pasivelor externe

	31 decembrie 2016		31 decembrie 2017	
	milioane euro	%	milioane euro	%
Total	144 916	100,0	153 215	100,0
Investiții directe	75 059	51,8	81 946	53,5
Participații la capital	48 969	33,8	52 747	34,4
Instrumente de natura datoriei	26 091	18,0	29 199	19,1
Investiții de portofoliu	22 894	15,8	25 646	16,7
Participații la capital (acțiuni) și acțiuni ale fondurilor de investiții	3 034	2,1	3 027	2,0
Instrumente de natura datoriei (termen lung)	19 766	13,6	22 550	14,7
Instrumente de natura datoriei (termen scurt)	94	0,1	68	0,0
Derivate financiare	4	0,0	80	0,1
Alte investiții	46 960	32,4	45 543	29,7
Alte participații	0	0,0	0	0,0
Împrumuturi	28 270	19,5	26 940	17,6
Credite comerciale și avansuri	6 001	4,1	7 312	4,8
Numerar și depozite	11 212	7,7	9 940	6,5
Alte pasive	222	0,2	179	0,1
Alocări de DST	1 255	0,9	1 171	0,8

Structura pasivelor externe pe principalele instrumente financiare relevă faptul că schimbarea în ierarhie începută în anii anteriori, prin inversarea ponderilor celor două mari componente care contribuie la finanțare, s-a consolidat pe parcursul anului 2017. Astfel, ponderea investițiilor directe (în creștere cu 1,7 puncte procentuale, până la 53,5 la sută) a devansat contribuția „altor investiții” (în scădere cu 2,7 puncte procentuale, până la 29,7 la sută). Din categoria „alte investiții”, împrumuturile externe au continuat să dețină ponderea cea mai importantă în totalul pasivelor (în scădere cu 1,9 puncte procentuale), urmate de depozite (în scădere cu 1,2 puncte procentuale) și de creditele comerciale (cu o pondere în creștere față de anul anterior cu 0,7 puncte procentuale).

La finele anului 2017, soldul pasivelor externe de natura investițiilor directe a fost de 81 946 milioane euro²², mai mare cu 9,2 la sută față de 31 decembrie 2016, corespunzător unei ponderi în PIB de 43,6 la sută față de 44,1 la sută în anul anterior. Ponderea participațiilor nerezidenților la capitalul social al companiilor românești a consemnat o valoare comparabilă cu cea a anului 2016, iar cea a instrumentelor de datorie sub forma creditelor intragrup a înregistrat o creștere cu 1,1 puncte procentuale.

²² Conform cadrului metodologic internațional BPM6, în structura standard a poziției investiționale internaționale și datoriei externe brute/nete, principiul direcțional de prezentare a investițiilor directe este înlocuit cu principiul active/pasive. Soldul investiției străine directe în România (conform principiului direcțional) a fost la sfârșitul anului 2017 de 75 851 milioane euro, rezultat din diminuarea participațiilor și creditelor primite de companiile investiție directă cu creditele acordate de acestea în cadrul grupului.

Investițiile directe sub forma creditelor intragrup au continuat să fie orientate către principalele sectoare ale economiei, cu precădere în industria prelucrătoare, construcții și tranzacții imobiliare, comerț, intermediari financiare și asigurări, energie electrică, gaze, apă, precum și activități profesionale, științifice, tehnice, administrative și servicii suport.

Investitorii străini și-au majorat portofoliul de acțiuni necotate deținute în companii nefinanciare, bănci, asigurări și alte instituții de intermediere financiară, astfel că la sfârșitul anului 2017 acestea au însumat 47,7 miliarde euro. Acțiunile cotate pe piața de capital autohtonă, deținute de investitorii direcți nerezidenți, au crescut la 4,4 miliarde euro și au avut ca principali emitenți companiile nefinanciare și societățile care acceptă depozite, exclusiv banca centrală. La finele anului 2017, investițiile nerezidenților în fonduri de investiții rezidente s-au menținut la nivelul anului anterior.

Structura geografică a capitalului străin de natură investiției directe și-a păstrat componența, investitorii provenind din țări cu potențial financiar precum Olanda, Germania, Austria, Italia, Franța, Cipru, Luxemburg și Elveția.

Soldul investițiilor străine directe pe regiuni de dezvoltare a relevat distribuția predominantă în regiunea București-Ilfov, urmată la distanță de Centru și Vest, Sud-Muntenia, Nord-Vest, Sud-Est și Sud-Vest-Oltenia. Regiunea Nord-Est a beneficiat în cea mai mică măsură de investiții străine directe și pe parcursul anului 2017.

La finele anului 2017, ponderea investițiilor de portofoliu în total pasive externe s-a majorat cu 0,9 puncte procentuale. Soldul investițiilor sub forma de participații la capital și acțiuni ale fondurilor de investiții s-a situat la nivelul anului anterior, iar cel aferent instrumentelor de natura datoriei pe termen lung (obligațiuni și titluri de stat) a fost de 22 550 milioane euro (majorare cu 1,1 puncte procentuale).

Perspectiva stabilă privind investițiile a fost menținută de agențiile de rating pe parcursul anului 2017, asigurând, în continuare, accesul pe piețele externe de capital la costuri scăzute și cu maturități sustenabile, astfel că Ministerul Finanțelor Publice a lansat noi emisiuni de titluri de stat atât pe piața de capital din România, cât și pe cea externă. Soldul titlurilor emise pe piața internă în euro și lei (5,7 miliarde euro) a consemnat o tendință de majorare față de anul precedent cu peste 600 milioane euro, deținătorii acestora fiind atât instituții de credit rezidente, cât și nerezidenți.

Finanțarea asigurată prin accesul pe piețele externe de capital s-a realizat printr-o nouă emisiune de euroobligațiuni, în valoare de 2 miliarde euro, cu o maturitate de 10 ani și un cupon de 2,375 la sută, precum și redeschiderea unei emisiuni din anul 2015 în sumă de 750 milioane euro (cu maturitate de 20 de ani și cupon 3,875 la sută).

Componenta „alte investiții” a însumat 45 543 milioane euro la 31 decembrie 2017, în scădere cu 3 la sută față de finele anului 2016, pe fondul continuării ieșirilor de capital sub forma plăților de rate aferente instrumentelor financiare de natura împrumuturilor și depozitelor.

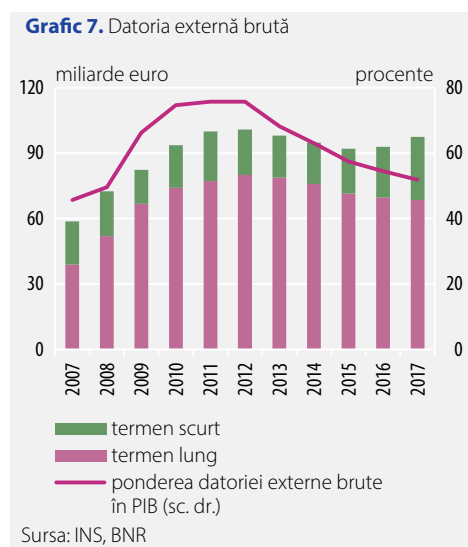
Structura pe sectoare instituționale a pasivelor externe s-a menținut și pe parcursul anului 2017 (Tabel 33), sectorul „Societăți nefinanciare” continuând să dețină ponderea majoritară (60,2 la sută), urmat de sectorul administrației publice, cu pondere în ușoară scădere (de la 22,4 la sută la 22 la sută), dinamică determinată, în principal, de noile emisiuni și redeschideri de titluri de stat. „Societățile care acceptă depozite, exclusiv banca centrală” au consemnat o pondere de 11,8 la sută, în scădere cu 1,2 puncte procentuale, datorită diminuării volumului depozitelor și ratelor scăzute de *roll-over* pe termen lung. „Banca centrală” a avut o pondere de 0,8 la sută, comparabilă cu cea a anului anterior.

Tabel 33. Structura pe sectoare instituționale a pasivelor externe

	31 decembrie 2016		31 decembrie 2017	
	milioane euro	%	milioane euro	%
Total	144 916	100,0	153 215	100,0
Administrație publică	32 439	22,4	33 765	22,0
Banca centrală	1 258	0,9	1 172	0,8
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	18 829	13,0	18 106	11,8
Alte sectoare, <i>din care:</i>	92 390	63,8	100 172	65,4
Societăți nefinanciare	84 718	58,5	92 264	60,2

2.2.1. Datoria externă

Începând cu anul 2008, datoria externă brută a consemnat o evoluție ascendentă, cu un maxim de 100 miliarde euro în anul 2012, ceea ce a relevat un necesar de



finanțare accentuat, corelat cu evoluția indicatorilor macroeconomici interni și cu condițiile internaționale. În perioada 2012-2015, s-a remarcat o tendință de reducere a datoriei externe brute (Grafic 7), pe fondul unor rambursări constante de rate de capital, în contul datoriei externe pe termen lung. Începând cu anul 2016, s-a consemnat o ușoară schimbare de tendință în evoluția datoriei externe determinată, în principal, de creșterea accentuată a datoriei externe pe termen scurt.

La finele anului 2017, soldul datoriei externe brute²³ a totalizat 97 361 milioane euro, în creștere cu

4,8 la sută față de finele anului precedent, în principal pe seama soldului datoriei externe pe termen scurt. Raportată la produsul intern brut, datoria externă brută a scăzut de la 54,5 la sută în 2016 la 51,8 la sută.

²³ Soldul datoriei externe brute este calculat pe bază *cash*, neincluzându-se dobânda acumulată și neajunsă la scadență.

La majorarea soldului datoriei externe brute au contribuit tranzacțiile nete în sumă de 3,6 miliarde euro și diferențele din reevaluare în sumă de 2,6 miliarde euro („alte modificări”²⁴). O contribuție negativă, de 1,7 miliarde euro, a fost consemnată de variația cursurilor de schimb ale principalelor valute.

Datoria externă pe termen lung a însumat 68 520 milioane euro la finele anului 2017, cu 1,6 la sută mai puțin față de 31 decembrie 2016. Evoluția soldului datoriei externe pe termen lung a fost determinată de reducerea cu 6,3 la sută a datoriei externe private. Datoria externă publică²⁵ s-a majorat cu 3,9 la sută, iar datoria externă a băncii centrale a evidențiat o singură componentă „alocări de DST de la FMI”, a cărei valoare s-a situat la nivelul anului anterior (Tabel 34).

Tabel 34. Datoria externă brută

	milioane euro	
	31 decembrie 2016	31 decembrie 2017
Datoria externă pe termen lung	69 645	68 520
Datoria publică	32 299	33 550
Datoria privată	36 091	33 800
Datoria băncii centrale, din care:		
Alocări de DST de la FMI	1 255	1 171
Datoria externă pe termen scurt	23 265	28 841
Datoria externă brută	92 910	97 361

Compoziția valutară a datoriei externe (73,7 la sută în euro și 8,8 la sută în dolari SUA) a fost echilibrat reprezentată în structura rezervelor valutare la BNR, în care euro și dolarul SUA au deținut 83,3 la sută (Tabel 35).

Tabel 35. Structura pe valute a rezervelor valutare la BNR și a datoriei externe

	31 decembrie 2017			
	Rezervele valutare la BNR		Datoria externă	
	milioane euro	%	milioane euro	%
Total	33 494	100,0	97 361	100,0
EUR	21 814	65,1	71 743	73,7
USD	6 108	18,2	8 577	8,8
GBP	840	2,5	77	0,1
JPY	1 412	4,2	477	0,5
XDR	1 175	3,5	1 177	1,2
CHF	527	1,6	2 610	2,7
RON	0	0,0	12 397	12,7
Alte valute	1 619	4,8	303	0,3

²⁴ Categoria „alte modificări” cuprinde valorile care determină schimbarea soldului final prin reclasificări și corecții ale raportărilor statistice din perioade anterioare.

²⁵ Datoria externă publică include împrumuturile externe contractate direct de MFP și autoritățile administrației publice locale, împrumuturile externe garantate de MFP și autoritățile administrației publice locale, în baza legislației privind datoria publică, inclusiv cele primite de MFP conform OUG nr. 99/2009 privind ratificarea Acordului *stand-by* dintre România și FMI, precum și titlurile de stat cumpărate de nerezidenți – calculate la valoarea de piață.

Tabel 36. Datoria externă brută pe termen lung, pe creditori

	31 decembrie 2016		31 decembrie 2017	
	milioane euro	%	milioane euro	%
Total	69 645	100,0	68 520	100,0
Împrumuturi de la organisme internaționale, din care:	15 071	21,6	13 532	19,7
BIRD	3 794	5,4	4 132	6,0
BEI	4 053	5,8	3 766	5,5
BERD	986	1,4	1 002	1,5
UE	3 500	5,0	2 350	3,4
FMI	1 255	1,8	1 171	1,7
FDS-CE	763	1,1	679	1,0
OECD	444	0,6	384	0,6
Investiții de portofoliu ale băncilor private și altor instituții financiare	19 766	28,4	22 551	32,9
Împrumuturi financiare de la bănci private și alte instituții financiare	20 295	29,1	19 615	28,6
Alți creditori	14 513	20,8	12 822	18,7

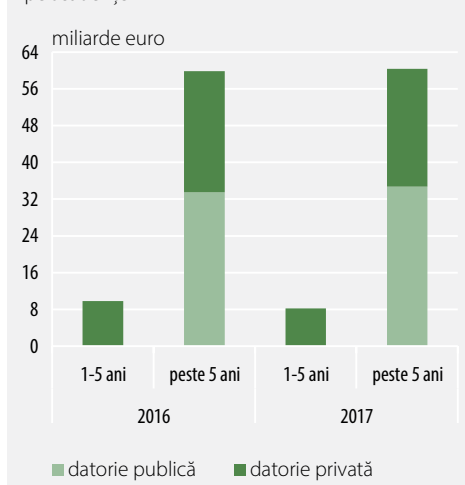
Tabel 37. Datoria externă pe termen lung, pe scadențe

	31 decembrie 2016		31 decembrie 2017	
	milioane euro	%	milioane euro	%
Total	69 645	100,0	68 520	100,0
1-5 ani	9 840	14,1	8 201	12,0
Datorie publică	23	0,0	3	0,0
Datorie privată	9 817	14,1	8 199	12,0
peste 5 ani	59 805	85,9	60 319	88,0
Datorie publică	33 500	48,1	34 718	50,7
Datorie privată	26 305	37,8	25 601	37,4

Structura pe creditori a datoriei externe pe termen lung la 31 decembrie 2017 relevă menținerea băncilor private ca principal creditor (Tabel 36), ponderea acestora fiind în creștere cu 4 puncte procentuale față de 2016 (până la 61,5 la sută), preponderent prin componenta „investiții de portofoliu”, în timp ce creditorii oficiali și-au redus

contribuția la 19,7 la sută (cu 1,9 puncte procentuale), datorită rambursării ratelor scadente în cadrul acordurilor de finanțare cu organismele internaționale. Dintre sursele private, instituțiile de credit străine au continuat creditarea economiei pe termen lung, dar și finanțarea sectorului „Administrația publică” prin cumpărarea de titluri de stat, care au majorat nivelul anterior al soldului investițiilor de portofoliu.

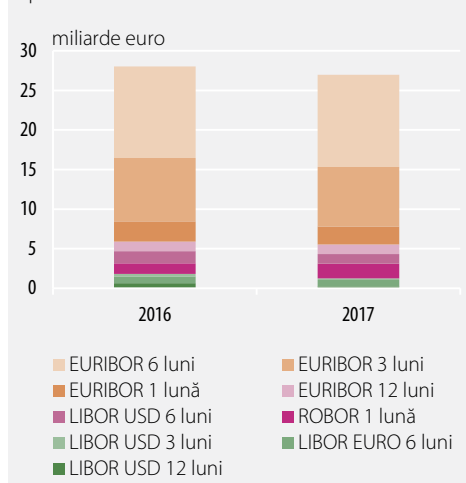
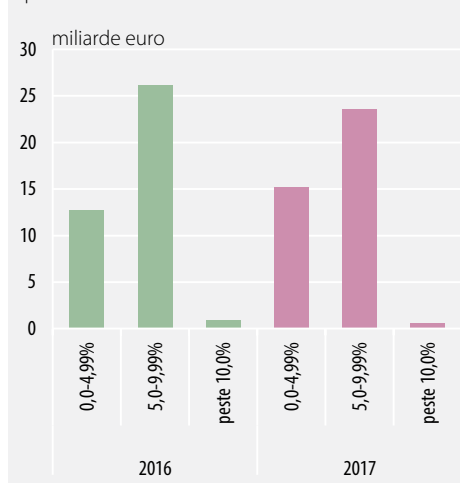
Structura pe scadențe a datoriei externe pe termen lung la sfârșitul anului 2017 a evidențiat reducerea soldului datoriei externe cu scadențe cuprinse între

Grafic 8. Datoria externă pe termen lung, pe scadențe

1 și 5 ani concomitent cu majorarea soldului datoriei externe cu scadențe peste 5 ani (Tabel 37). În contextul unei creșteri a soldului datoriei externe publice comparativ cu anul anterior, se remarcă în continuare tendința de orientare către strategii privind managementul datoriei pe maturități care să asigure evitarea potențialelor vârfuri de plată. Astfel, din punctul de vedere al scadenței originale datoria externă pe termen mai mare de 5 ani s-a menținut într-o pondere semnificativă, peste cea a datoriei cu maturități între 1 și 5 ani (Grafic 8).

Tabel 38. Datoria externă pe termen lung, pe tipuri de dobânzi

	31 decembrie 2016		31 decembrie 2017	
	milioane euro	%	milioane euro	%
Total	69 645	100,0	68 520	100,0
Dobânzi variabile, din care:	30 757	44,2	28 662	41,8
LIBOR USD 12 luni	633	0,9	208	0,3
LIBOR EURO 6 luni	852	1,2	844	1,2
LIBOR USD 3 luni	311	0,4	200	0,3
ROBOR 1 lună	1 340	1,9	1 849	2,7
LIBOR USD 6 luni	1 533	2,2	1 227	1,8
EURIBOR 12 luni	1 216	1,7	1 187	1,7
EURIBOR 1 lună	2 574	3,7	2 261	3,3
EURIBOR 3 luni	8 000	11,5	7 549	11,0
EURIBOR 6 luni	11 564	16,6	11 661	17,0
Dobânzi fixe	38 888	55,8	39 858	58,2
0,0-4,99%	14 613	21,0	16 369	23,9
5,0-9,99%	23 718	34,1	23 014	33,6
peste 10,0%	557	0,8	476	0,7

Grafic 9. Datoria externă pe termen lung, pe rate de dobânzi variabile

Grafic 10. Datoria externă pe termen lung, pe rate de dobânzi fixe


consecutive și-au menținut tendința de contractare. Față de anul anterior, s-a consemnat reducerea ponderii dobânzilor variabile (Grafic 9) în favoarea ponderii celor fixe (Grafic 10) pentru asigurarea unui serviciu sustenabil al datoriei pe termen lung.

Datoria externă pe termen lung a băncii centrale și a instituțiilor de credit a continuat să scadă pe parcursul anului 2017 (Tabel 39), fiind determinată de rambursările de rate scadente, dar și de retragerile de depozite ale nerezidenților, în timp ce datoria sectorului administrației publice și-a continuat majorarea, în principal prin noile emisiuni de titluri de valoare pe piețele de capital. Soldul angajamentelor pe termen lung ale societăților nefinanciare a înregistrat un nivel sub cel consemnat la sfârșitul anului 2016, ponderea acestora în total reducându-se cu 1,2 puncte procentuale, până la 33,3 la sută.

Tabel 39. Datoria externă pe termen lung, pe sectoare instituționale

	2016		2017	
	milioane euro	%	milioane euro	%
Total	69 645	100,0	68 520	100,0
Administrația publică	32 120	46,1	33 425	48,8
Banca centrală	1 255	1,8	1 171	1,7
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	7 985	11,5	6 377	9,3
Alte sectoare, din care:	28 285	40,6	27 547	40,2
Societăți nefinanciare	24 034	34,5	22 851	33,3

Tabel 40. Datoria externă pe termen lung, pe instrumente

	2016		2017	
	milioane euro	%	milioane euro	%
Total	69 645	100,0	68 520	100,0
Instrumente de natura investiției directe	14 527	20,9	12 822	18,7
Împrumuturi	25 941	37,2	25 369	37,0
Credite comerciale și avansuri	271	0,4	370	0,5
Numerar și depozite	7 828	11,2	6 209	9,1
Titluri de natura datoriei	19 766	28,4	22 550	32,9
Alocări de DST	1 255	1,8	1 171	1,7
Alte pasive	57	0,1	28	0,0

Din punct de vedere al structurii pe instrumente financiare, evoluția datoriei externe pe termen lung (Tabel 40) a fost determinată de diminuarea ponderii împrumuturilor intragrup și depozitelor cu 4,3 puncte procentuale, în opoziție cu majorarea ponderii instrumentelor de portofoliu sub forma titlurilor de valoare cu 4,5 puncte procentuale.

La sfârșitul anului 2017, datoria externă pe termen scurt a înregistrat 28 841 milioane euro, reprezentând 29,6 la sută din totalul datoriei externe brute. Sectoarele instituționale au contribuit diferit la formarea acestui tip de datorie, sectorul „Societăți nefinanciare” continuând să fie cel mai îndatorat (cu o pondere de 85,4 la sută, în creștere cu 3,1 puncte procentuale), urmat de „Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală” și de sectorul „Administrația publică” (Tabel 41).

Tabel 41. Datoria externă pe termen scurt, pe sectoare instituționale

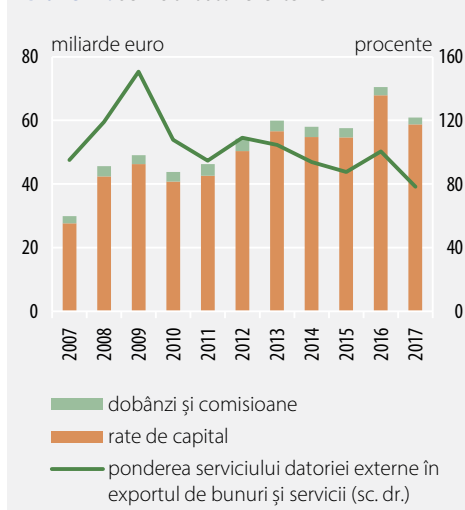
	2016		2017	
	milioane euro	%	milioane euro	%
Total	23 265	100,0	28 841	100,0
Administrația publică	318	1,4	339	1,2
Banca centrală	3	0,0	2	0,0
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	3 182	13,7	3 565	12,4
Alte sectoare, <i>din care:</i>	19 762	84,9	24 934	86,5
Societăți nefinanciare	19 136	82,3	24 620	85,4

Sectoarele „Societăți nefinanciare” și „Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală” au accesat și pe parcursul anului 2017 surse de finanțare externă pe termen scurt, relevate de rate de *roll-over* de 105 la sută și, respectiv, de 107,5 la sută.

Tabel 42. Datoria externă pe termen scurt, pe instrumente

	2016		2017	
	milioane euro	%	milioane euro	%
Total	23 265	100,0	28 841	100,0
Instrumente de natura investiției directe	11 564	49,7	16 377	56,8
Împrumuturi	2 329	10,0	1 571	5,4
Credite comerciale și avansuri	5 730	24,6	6 942	24,1
Numerar și depozite	3 384	14,5	3 731	12,9
Titluri de natura datoriei	94	0,4	68	0,2
Alte pasive	165	0,7	151	0,5

Instrumentele financiare de natura datoriei sub forma depozitelor atrase de instituțiile de credit, ca formă de finanțare pe termen scurt, s-au redus cu 1,6 puncte procentuale comparativ cu anul 2016, până la 12,9 la sută (Tabel 42). O schimbare în sensul majorării s-a produs în ceea ce privește instrumentele financiare pe termen scurt de natura investiției directe, cu o creștere de 7,1 puncte procentuale până la 56,8 la sută, precum și în cazul creditelor comerciale care, deși au crescut în valoare absolută, și-au diminuat ponderea cu 0,5 puncte procentuale, până la 24,1 la sută.

Grafic 11. Serviciul datoriei externe

Analiza evoluției serviciului datoriei externe evidențiază creșteri semnificative în anii 2008 și 2009, o relaxare moderată în anul 2010 și majorări importante în perioada 2011-2013 (Grafic 11). După ce în 2014-2015 acesta s-a aflat sub nivelul de 60 miliarde euro, în anul 2016 serviciul datoriei externe a depășit 70 miliarde euro, fiind marcat de răscumpărările de titluri de stat, de retragerile de depozite

ale nerezidenților și de alte plăți către creditori multilaterali și privați, conform angajamentelor scadente. Anul 2017 a consemnat reducerea nivelului serviciului datoriei externe atât în valoare absolută, cât și ca pondere în exportul de bunuri și servicii, până la nivelul de 60,9 miliarde euro, respectiv 78,2 la sută din total exporturi de bunuri și servicii.

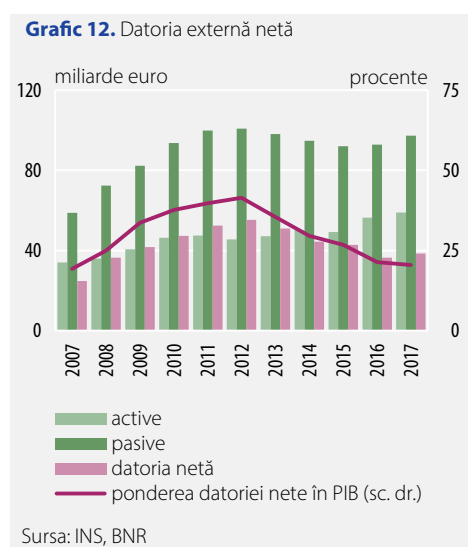
În anul 2017, serviciul datoriei externe a însumat 60 891 milioane euro, din care 58 691 milioane euro au reprezentat rate de capital și 2 200 milioane euro, dobânzi și comisioane. Structura pe scadențe a serviciului datoriei externe aferent anului 2017 a consemnat o modificare față de anul anterior, manifestată prin creșterea ponderii serviciului datoriei pe termen lung, de la 29,9 la sută în anul 2016 la 31,9 la sută, și, respectiv, diminuarea serviciului datoriei externe pe termen scurt de la 70,1 la sută la 68,1 la sută.

Tabel 43. Serviciul datoriei externe (SDE)

	2016	2017
SDE (milioane euro)	70 436	60 891
SDE/PIB (%)	41,3	32,4
SDE/EXP* (%)	100,4	78,2
EXP* (milioane euro)	70 180	77 880

*) export de bunuri și servicii

Pe parcursul anului 2017, serviciul datoriei externe s-a situat sub nivelul exporturilor de bunuri și servicii, la 78,2 la sută din valoarea acestora (Tabel 43). Raportat la produsul intern brut, acesta și-a redus ponderea până la 32,4 la sută, cu 8,9 puncte procentuale sub cea din anul 2016.



Datoria externă netă²⁶, indicatorul care a influențat evoluția poziției investiționale internaționale, ca parte componentă, s-a ajustat puternic în intervalul 2007-2017, de la 19,2 la sută din PIB în anul 2007 la 41,5 la sută în anul 2012, revenind la 20,5 la sută din PIB la sfârșitul anului 2017 (Grafic 12).

Față de anul 2016, datoria externă netă s-a majorat în 2017, de la 36,5 miliarde euro la 38,4 miliarde euro, pe fondul creșterii datoriei externe nete a sectoarelor „Administrația publică” și „Alte sectoare” (Tabel 44). Datoria externă netă provenită din investiția

directă a ajuns la 22,8 miliarde euro, de la 20,3 miliarde euro în anul 2016, în principal datorită creșterii soldului creditelor comerciale intragrup. Majorarea activelor externe

²⁶ Se calculează ca diferență între pasivele și activele externe aferente tuturor instrumentelor de natura datoriei (împrumuturi, numerar și depozite, obligațiuni și instrumente de piață monetară, credite comerciale).

de la 34,2 miliarde euro la 35,3 miliarde euro a condus la consolidarea soldului datoriei externe nete a sectorului „Banca centrală” de la -33 miliarde euro la -34,1 miliarde euro.

Tabel 44. Datoria externă netă la sfârșitul anului 2017

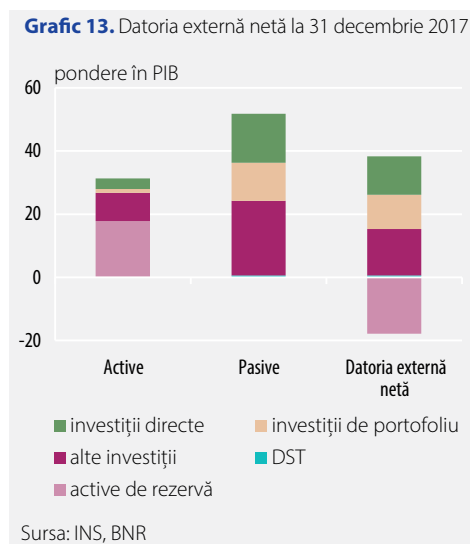
	milioane euro		
	Datoria externă brută	Active externe care au la bază instrumente de datorie	Datoria externă netă
Administrația publică	33 765	2 697	31 068
Numerar și depozite	260	8	253
Titluri de natura datoriei	22 435	40	22 395
Împrumuturi	11 057	143	10 914
Credite comerciale și avansuri	4	2 429	-2 425
Alte pasive/active	8	78	-70
Banca centrală	1 172	35 283	-34 110
Drepturi speciale de tragere (DST)	1 171	1 175	-4
Numerar și depozite	2	11 986	-11 985
Titluri de natura datoriei	0	22 121	-22 121
Împrumuturi	0	0	0
Alte pasive/active	0	0	0
Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	9 938	6 182	3 756
Numerar și depozite	9 678	5 432	4 246
Titluri de natura datoriei	168	146	22
Împrumuturi	0	582	-582
Alte pasive/active	92	22	70
Alte sectoare	23 286	8 348	14 938
Numerar și depozite	0	1 922	-1 922
Titluri de natura datoriei	16	2 086	-2 071
Împrumuturi	15 884	46	15 838
Credite comerciale și avansuri	7 308	4 234	3 074
Alte pasive/active	79	59	20
Investiția directă, instrumente de natura datoriei (credite intragrup)	29 199	6 403	22 796
Total	97 361	58 913	38 448

La 31 decembrie 2017, față de finele anului 2016, ponderea datoriei externe nete în PIB s-a redus cu 1 punct procentual, până la 20,5 la sută, ceea ce a condus la micșorarea soldului debitor al poziției investiționale internaționale de la 48,5 la sută la 46,7 la sută din PIB (Grafic 13).

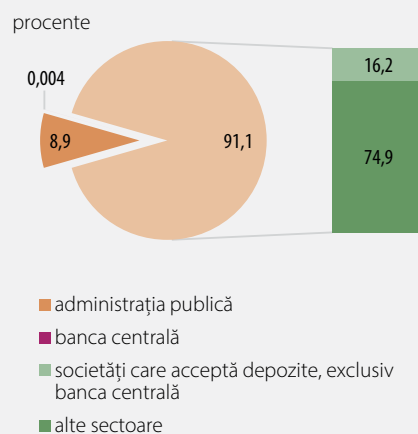
Soldul datoriei externe pe termen scurt calculat la valoarea reziduală²⁷ a totalizat 42 395 milioane euro, din care datoria „altor sectoare” a reprezentat 74,9 la sută (Grafic 14). Administrația publică a înregistrat o pondere în ușoară creștere, cu

²⁷ Soldul datoriei externe pe termen scurt la finele anului 2017 plus ratele aferente datoriei externe brute pe termen lung scadente în următoarele 12 luni (2018).

1,8 puncte procentuale, situându-se în continuare la un nivel sustenabil. Raportul dintre rezervele valutare și datoria externă pe termen scurt calculată pe scadență reziduală s-a diminuat în anul 2017, la 79 la sută, de la 90,5 la sută în anul 2016, prin contribuția simultană, pe de o parte a creșterii soldului datoriei externe pe termen scurt și pe de altă parte, prin diminuarea rezervelor valutare.



Grafic 14. Structura pe sectoare instituționale a datoriei externe pe termen scurt calculată pe scadență reziduală la 31 decembrie 2017



Din analiza principalilor indicatori de îndatorare rezultă că, în anul 2017, ponderea datoriei externe pe termen lung în PIB s-a diminuat la 36,5 la sută, ponderea datoriei externe pe termen scurt în PIB s-a majorat la 15,3 la sută, raportul dintre datoria externă brută și exporturile de bunuri și servicii a fost de 125 la sută, iar ponderea dobânzilor în exportul de bunuri și servicii s-a micșorat la 2,8 la sută. Rezervele internaționale ale României (rezervele valutare plus aurul monetar) au acoperit 5,4 luni de importuri de bunuri și servicii, la sfârșitul anului 2017. Raportul dintre rezervele valutare la Banca Națională a României și datoria externă pe termen scurt²⁸ a scăzut la 116,1 la sută la finalul anului 2017, comparativ cu 147,2 la sută la sfârșitul anului 2016.

²⁸ Datoria externă brută cu scadență inițială de până la 1 an inclusiv.

Secțiune statistică

Balanța de plăți, 2016 – 2017

Componente	milioane euro					
	2016			2017		
	Credit	Debit	Sold	Credit	Debit	Sold
1. Contul curent	78 039	81 588	-3 549	85 627	91 597	-5 970
A. Bunuri și servicii	70 180	71 762	-1 582	77 880	81 853	-3 973
a. Bunuri	52 173	61 478	-9 305	57 187	69 370	-12 183
bunuri compilate conform metodologiei balanței de plăți	52 195	61 478	-9 283	57 184	69 370	-12 186
<i>merchancing</i> – export net	-22	0	-22	3	0	3
<i>merchancing</i> – bunuri achiziționate	-287	0	-287	-259	0	-259
<i>merchancing</i> – bunuri vândute	265	0	265	262	0	262
b. Servicii	18 007	10 284	7 723	20 693	12 483	8 210
servicii de prelucrare a bunurilor	2 631	202	2 429	2 886	183	2 703
transport	5 537	1 915	3 622	6 186	2 358	3 828
turism-călătorii	1 568	1 930	-362	2 237	3 074	-837
alte servicii	8 271	6 237	2 034	9 384	6 868	2 516
B. Venituri primare	2 820	7 287	-4 467	3 248	7 886	-4 638
remunerarea salariaților	702	66	636	972	70	902
venituri din investiții	598	7 003	-6 405	465	7 587	-7 122
alte venituri primare	1 520	218	1 302	1 811	229	1 582
C. Venituri secundare	5 039	2 539	2 500	4 499	1 858	2 641
administrația publică	1 670	1 524	146	1 098	1 448	-350
alte sectoare	3 369	1 015	2 354	3 401	410	2 991
2. Contul de capital	4 412	152	4 260	2 246	30	2 216
A. Transferuri de capital	4 230	108	4 122	1 971	0	1 971
administrația publică	4 225	0	4 225	1 953	0	1 953
alte sectoare	5	108	-103	18	0	18
B. Achiziționarea/vânzarea de active nefinanciare neproduse	182	44	138	275	30	245
	Achiziția netă de active*	Acumularea netă de pasive*	Net	Achiziția netă de active*	Acumularea netă de pasive*	Net
3. Contul financiar	5 044	3 493	1 551	4 335	7 523	-3 188
A. Investiții directe	1 143	5 656	-4 513	350	5 233	-4 883
participații la capital	8	4 340	-4 332	387	3 965	-3 578
participații la capital, exceptând reinvestirea profiturilor	46	3 203	-3 157	428	2 232	-1 804
reinvestirea profiturilor	-38	1 137	-1 175	-41	1 733	-1 774
instrumente de natura datoriei	1 135	1 316	-181	-37	1 268	-1 305
B. Investiții de portofoliu	352	1 327	-975	510	3 497	-2 987
participații la capital și acțiuni ale fondurilor de investiții	128	-412	540	117	-62	179
instrumente de natura datoriei	224	1 739	-1 515	393	3 559	-3 166
C. Derivate financiare	38	0	38	-71	0	-71
D. Alte investiții	1 253	-3 490	4 743	3 122	-1 207	4 329
participații la capital, altele decât cele de natura investiției directe și de portofoliu	1	0	1	5	0	5
numerar și depozite	567	-3 095	3 662	1 874	-1 140	3 014
împrumuturi	86	-1 161	1 247	56	-1 490	1 546
sisteme de asigurări, de pensii și scheme de garanții standardizate	0	0	0	0	0	0
credite comerciale și avansuri	576	763	-187	1 186	1 368	-182
alte creanțe/angajamente externe	23	3	20	1	55	-54
drepturi speciale de tragere	0	0	0	0	0	0
E. Active de rezervă BNR	2 258	0	2 258	424	0	424
4. Erori și omisiuni (net)	x	x	839	x	x	566

*) „+” creștere; „-” scădere

Notă: Datorită rotunjirilor este posibil ca totalurile să nu corespundă exact sumei componentelor.

Balanța de plăți trimestrială, 2017						
Componente	milioane euro					
	Trim. I			Trim. II		
	Credit	Debit	Sold	Credit	Debit	Sold
1. Contul curent	20 785	21 518	-733	21 503	24 223	-2 720
A. Bunuri și servicii	18 814	19 023	-209	19 236	20 252	-1 016
a. Bunuri	14 103	16 285	-2 182	14 078	17 175	-3 097
bunuri compilate conform metodologiei balanței de plăți	14 089	16 285	-2 196	14 077	17 175	-3 098
<i>merchancing</i> – export net	14	0	14	1	0	1
<i>merchancing</i> – bunuri achiziționate	-64	0	-64	-69	0	-69
<i>merchancing</i> – bunuri vândute	78	0	78	70	0	70
b. Servicii	4 711	2 738	1 973	5 158	3 077	2 081
servicii de prelucrare a bunurilor	692	51	641	755	43	712
transport	1 412	533	879	1 584	608	976
turism-călătorii	463	626	-163	507	736	-229
alte servicii	2 144	1 528	616	2 312	1 690	622
B. Venituri primare	1 207	1 980	-773	954	3 486	-2 532
remunerarea salariaților	190	17	173	268	19	249
venituri din investiții	104	1 905	-1 801	133	3 409	-3 276
alte venituri primare	913	58	855	553	58	495
C. Venituri secundare	764	515	249	1 313	485	828
administrația publică	169	416	-247	233	384	-151
alte sectoare	595	99	496	1 080	101	979
2. Contul de capital	218	5	213	318	2	316
A. Transferuri de capital	151	0	151	263	0	263
administrația publică	135	0	135	263	0	263
alte sectoare	16	0	16	0	0	0
B. Achiziționarea/vânzarea de active nefinanciare neproduse	67	5	62	55	2	53
	Achiziția netă de active*	Acumularea netă de pasive*	Net	Achiziția netă de active*	Acumularea netă de pasive*	Net
3. Contul financiar	981	1 765	-784	2 042	3 621	-1 579
A. Investiții directe	291	1 390	-1 099	-112	465	-577
participații la capital	98	1 265	-1 167	98	837	-739
participații la capital, exceptând reinvestirea profiturilor	108	501	-393	108	236	-128
reinvestirea profiturilor	-10	764	-774	-10	601	-611
instrumente de natura datoriei	193	125	68	-210	-372	162
B. Investiții de portofoliu	147	360	-213	161	1 800	-1 639
participații la capital și acțiuni ale fondurilor de investiții	49	-88	137	20	-27	47
instrumente de natura datoriei	98	448	-350	141	1 827	-1 686
C. Derivate financiare	-19	0	-19	-6	0	-6
D. Alte investiții	42	15	27	925	1 356	-431
participații la capital, altele decât cele de natura investiției directe și de portofoliu	1	0	1	0	0	0
numerar și depozite	-351	-381	30	752	103	649
împrumuturi	29	-103	132	40	-103	143
sisteme de asigurări, de pensii și scheme de garanții standardizate	0	0	0	0	0	0
credite comerciale și avansuri	379	502	-123	72	767	-695
alte creanțe/angajamente externe	-16	-3	-13	61	589	-528
drepturi speciale de tragere	0	0	0	0	0	0
E. Active de rezervă BNR	520	0	520	1 074	0	1 074
4. Erori și omisiuni (net)	x	x	-265	x	x	826

*) „+” creștere; „-” scădere

Notă: Datorită rotunjirilor este posibil ca totalurile să nu corespundă exact sumei componentelor.

milioane euro						Componente
Trim. III			Trim. IV			
Credit	Debit	Sold	Credit	Debit	Sold	
21 531	22 857	-1 326	21 808	22 999	-1 191	1. Contul curent
19 795	20 612	-817	20 035	21 966	-1 931	A. Bunuri și servicii
14 324	17 329	-3 005	14 682	18 581	-3 899	a. Bunuri
14 326	17 329	-3 003	14 692	18 581	-3 889	bunuri compilate conform metodologiei balanței de plăți
-2	0	-2	-10	0	-10	<i>merchanted</i> – export net
-62	0	-62	-64	0	-64	<i>merchanted</i> – bunuri achiziționate
60	0	60	54	0	54	<i>merchanted</i> – bunuri vândute
5 471	3 283	2 188	5 353	3 385	1 968	b. Servicii
737	43	694	702	46	656	servicii de prelucrare a bunurilor
1 592	593	999	1 598	624	974	transport
745	912	-167	522	800	-278	turism-călătorii
2 397	1 735	662	2 531	1 915	616	alte servicii
535	1 814	-1 279	552	606	-54	B. Venituri primare
207	9	198	307	25	282	remunerarea salariaților
111	1 748	-1 637	117	525	-408	venituri din investiții
217	57	160	128	56	72	alte venituri primare
1 201	431	770	1 221	427	794	C. Venituri secundare
338	320	18	358	328	30	administrația publică
863	111	752	863	99	764	alte sectoare
327	3	324	1 383	20	1 363	2. Contul de capital
260	0	260	1 297	0	1 297	A. Transferuri de capital
260	0	260	1 295	0	1 295	administrația publică
0	0	0	2	0	2	alte sectoare
67	3	64	86	20	66	B. Achiziționarea/vânzarea de active nefinanciare neproduse
Achiziția netă de active*	Acumularea netă de pasive*	Net	Achiziția netă de active*	Acumularea netă de pasive*	Net	
-186	414	-600	1 498	1 723	-225	3. Contul financiar
-405	1 708	-2 113	576	1 670	-1 094	A. Investiții directe
98	1 280	-1 182	93	583	-490	participații la capital
108	723	-615	104	772	-668	participații la capital, exceptând reinvestirea profiturilor
-10	557	-567	-11	-189	178	reinvestirea profiturilor
-503	428	-931	483	1 087	-604	instrumente de natura datoriei
107	432	-325	95	905	-810	B. Investiții de portofoliu
39	135	-96	9	-82	91	participații la capital și acțiuni ale fondurilor de investiții
68	297	-229	86	987	-901	instrumente de natura datoriei
5	0	5	-51	0	-51	C. Derivate financiare
1 700	-1 726	3 426	455	-852	1 307	D. Alte investiții
0	0	0	4	0	4	participații la capital, altele decât cele de natura investiției directe și de portofoliu
1 374	-704	2 078	99	-158	257	numerar și depozite
212	-741	953	-225	-543	318	împrumuturi
0	0	0	0	0	0	sisteme de asigurări, de pensii și scheme de garanții standardizate
158	265	-107	577	-166	743	credite comerciale și avansuri
-44	-546	502	0	15	-15	alte creanțe/angajamente externe
0	0	0	0	0	0	drepturi speciale de tragere
-1 593	0	-1 593	423	0	423	E. Active de rezervă BNR
x	x	401	x	x	-396	4. Erori și omisiuni (net)

Poziția investițională internațională a României, 2010 – 2017								
Sectoare instituționale	milioane euro; sfârșitul perioadei							
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
I. Banca centrală	25 738	25 831	25 585	29 644	32 942	33 963	37 857	37 757
Active externe, din care:	35 982	37 283	35 444	35 464	35 540	35 522	39 115	38 930
Rezerva valutară	32 432	33 193	31 206	32 525	32 216	32 238	34 242	33 494
Aur monetar	3 518	4 058	4 207	2 910	3 290	3 247	3 664	3 612
Pasive externe, din care:	10 244	11 452	9 859	5 820	2 598	1 560	1 258	1 172
Numerar și depozite	22	53	57	10	3	186	3	2
Împrumuturi de la FMI	9 083	10 231	8 654	4 708	1 421	122	0	0
Alocări de DST	1 139	1 168	1 148	1 102	1 173	1 252	1 255	1 171
II. Administrația publică	-15 965	-20 288	-22 998	-27 298	-29 807	-28 278	-29 177	-30 153
Active externe, din care:	2 592	2 734	2 575	2 567	2 834	3 102	3 262	3 612
Alte investiții, din care:	2 592	2 734	2 575	2 567	2 834	3 102	3 252	3 572
alte participații	713	797	785	868	945	1 027	1 049	915
credite comerciale și avansuri	1 761	1 781	1 715	1 625	1 810	1 985	2 047	2 429
Pasive externe, din care:	18 557	23 022	25 573	29 865	32 641	31 380	32 439	33 765
Investiții de portofoliu	4 275	6 098	9 500	14 214	17 999	18 153	19 694	22 435
instrumente de natura datoriei	4 275	6 098	9 500	14 214	17 999	18 153	19 694	22 435
Alte investiții, din care:	14 282	16 923	16 072	15 652	14 641	13 227	12 745	11 330
numerar și depozite	115	132	92	92	215	5	224	260
împrumuturi	14 139	16 062	15 952	15 535	14 403	13 197	12 507	11 050
III. Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	-27 912	-28 749	-27 094	-23 875	-18 996	-17 189	-13 564	-11 828
Active externe, din care:	2 722	1 975	2 303	2 208	3 538	4 371	5 265	6 278
Investiții directe	109	36	41	42	42	44	33	35
participații la capital	109	36	41	40	42	41	31	32
instrumente de natura datoriei	0	0	0	2	0	3	2	3
Investiții de portofoliu	557	403	414	578	641	294	212	184
participații la capital (acțiuni) și acțiuni ale fondurilor de investiții	82	33	31	19	23	1	44	38
instrumente de natura datoriei	475	370	383	559	618	293	168	146
Alte investiții, din care:	2 056	1 536	1 848	1 588	2 855	4 033	5 019	6 036
numerar și depozite	1 721	1 158	1 369	1 348	2 401	3 419	4 370	5 432
împrumuturi	285	344	413	214	439	597	631	582
alte creanțe externe	50	34	66	26	14	18	19	22
Pasive externe, din care:	30 634	30 724	29 397	26 083	22 534	21 559	18 829	18 106
Investiții directe	6 571	6 501	7 137	6 658	5 625	6 257	6 350	6 816
participații la capital	6 571	6 501	7 137	6 657	5 623	6 249	6 346	6 812
instrumente de natura datoriei	0	0	0	1	3	8	4	4
Investiții de portofoliu	162	93	278	560	882	1 152	1 469	1 442
participații la capital (acțiuni) și acțiuni ale fondurilor de investiții	36	50	60	394	678	982	1 317	1 274
instrumente de natura datoriei	126	43	218	166	204	171	152	168
Alte investiții, din care:	23 901	24 130	21 982	18 866	16 027	14 150	11 010	9 770
numerar și depozite	23 854	24 098	21 321	18 724	15 852	14 129	10 985	9 678
alte angajamente externe	47	31	661	141	175	21	25	92

continuare

Sectoare instituționale	milioane euro; sfârșitul perioadei							
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
IV. Alte sectoare	-60 856	-62 352	-66 121	-67 421	-69 617	-74 509	-77 699	-83 647
<i>Active externe, din care:</i>	10 237	11 419	11 570	11 978	13 554	11 446	14 692	16 525
Investiții directe	1 800	1 939	1 641	1 657	2 540	3 434	5 640	6 692
participații la capital	272	337	304	394	65	-142	-118	292
instrumente de natura datoriei	1 528	1 602	1 337	1 263	2 475	3 577	5 759	6 401
Investiții de portofoliu	1 025	1 206	1 640	1 770	1 795	2 470	2 940	3 558
participații la capital (acțiuni) și acțiuni ale fondurilor de investiții	502	692	879	844	806	1 054	1 195	1 471
instrumente de natura datoriei	523	514	761	926	989	1 417	1 745	2 086
Alte investiții, din care:	7 422	8 274	8 289	8 550	9 208	5 536	6 105	6 262
numerar și depozite	1 747	2 173	2 446	2 614	2 984	2 122	2 078	1 922
împrumuturi	2 994	3 188	3 162	3 163	3 391	117	116	46
credite comerciale și avansuri	2 612	2 767	2 468	2 573	2 562	3 247	3 840	4 234
alte creanțe externe	70	147	214	201	271	50	71	59
<i>Pasive externe, din care:</i>	71 093	73 771	77 691	79 399	83 170	85 955	92 390	100 172
Investiții directe	45 012	47 637	50 925	54 381	56 892	60 909	68 709	75 130
participații la capital	28 961	30 503	32 131	34 057	37 641	38 854	42 623	45 936
instrumente de natura datoriei	16 051	17 134	18 794	20 325	19 250	22 055	26 086	29 195
Investiții de portofoliu	1 377	1 330	2 334	1 994	2 265	2 312	1 731	1 768
participații la capital (acțiuni) și acțiuni ale fondurilor de investiții	1 336	1 289	2 334	1 990	2 251	2 298	1 717	1 753
instrumente de natura datoriei	41	41	0	4	14	14	14	16
Alte investiții, din care:	24 704	24 804	24 431	23 022	24 009	22 732	21 947	23 271
împrumuturi	22 956	22 764	22 565	21 362	22 429	17 328	15 763	15 884
credite comerciale și avansuri	1 744	1 972	1 847	1 564	1 514	5 222	6 001	7 308
alte angajamente externe	4	69	19	95	64	182	183	79
Poziția netă	-78 995	-85 558	-90 628	-88 950	-85 478	-86 013	-82 583	-87 870
Active externe	51 533	53 411	51 892	52 218	55 465	54 441	62 333	65 345
Pasive externe	130 528	138 969	142 520	141 168	140 943	140 454	144 916	153 215

Rezerva internațională brută a României, 2010 – 2017

	milioane euro; sfârșitul perioadei							
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Banca Națională a României	35 951	37 252	35 413	35 435	35 506	35 485	37 905	37 107
Aur	3 518	4 058	4 207	2 910	3 290	3 247	3 664	3 612
Rezerva valutară	32 432	33 194	31 206	32 525	32 216	32 238	34 242	33 494
Bănci comerciale	2 298	1 639	1 892	2 035	3 285	3 512	4 240	5 081
Valute	2 298	1 639	1 892	2 035	3 285	3 512	4 240	5 081
Rezerva internațională brută, din care:	38 249	38 891	37 305	37 470	38 791	38 997	42 145	42 188
Rezerva valutară brută	34 731	34 833	33 098	34 559	35 501	35 750	38 482	38 576

Evoluția indicatorilor de îndatorare externă, 2010 – 2017

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
	milioane euro							
Datorie externă (DE)	93 624	99 926	100 857	98 069	94 744	92 069	92 910	97 361
Termen lung (TL)	74 075	77 131	79 936	78 860	75 829	71 425	69 645	68 520
Termen scurt (TS)	19 549	22 795	20 921	19 209	18 915	20 644	23 265	28 841
PIB	125 477	131 963	133 246	143 802	150 428	160 312	170 378	187 969
Exportul de bunuri și servicii (EXP)	40 572	48 799	49 776	57 308	61 917	65 755	70 180	77 880
Importul de bunuri și servicii (IMP)	48 697	56 526	56 568	58 422	62 585	66 749	71 762	81 853
Serviciul datoriei externe (SDE)	43 775	46 232	54 268	59 961	58 019	57 570	70 436	60 891
Rate de capital	40 745	42 631	50 339	54 873	54 768	54 640	67 885	58 691
termen lung (TL)	12 756	12 932	16 391	22 544	21 879	23 247	19 136	17 512
termen scurt (TS)	27 989	29 699	33 948	32 329	32 889	31 393	48 750	41 179
Rate de dobândă (DOB)	3 030	3 601	3 929	3 378	3 251	2 931	2 550	2 200
termen lung (TL)	1 940	2 207	2 273	2 032	2 224	2 039	1 906	1 928
termen scurt (TS)	1 090	1 394	1 656	1 346	1 026	892	644	272
Rezerva internațională a României (RI)	35 951	37 252	35 413	35 435	35 506	35 485	37 905	37 107
	procente							
DE/PIB	74,6	75,7	75,7	68,2	63,0	57,4	54,5	51,8
TL/PIB	59,0	58,4	60,0	54,8	50,4	44,6	40,9	36,5
DE/EXP	230,8	204,8	202,6	171,1	153,0	140,0	132,4	125,0
TL/EXP	182,6	158,1	160,6	137,6	122,5	108,6	99,2	88,0
SDE/EXP	107,9	94,7	109,0	104,6	93,7	87,6	100,4	78,2
SDE/PIB	34,9	35,0	40,7	41,7	38,6	35,9	41,3	32,4
SDE/RI	121,8	124,1	153,2	169,2	163,4	162,2	185,8	164,1
DOB/EXP	7,5	7,4	7,9	5,9	5,2	4,5	3,6	2,8
TS/DE	20,9	22,8	20,7	19,6	20,0	22,4	25,0	29,6
Multilaterale/DE	26,8	29,5	27,8	24,2	20,5	17,7	16,3	14,3
	număr de luni							
RI/IMP	8,9	7,9	7,5	7,3	6,8	6,4	6,3	5,4

Poziția investițională internațională a României la 31 decembrie 2017 pe sectoare instituționale

Sectoare instituționale	milioane euro					
	Stoc la începutul perioadei	Tranzacții	Modificări din prețuri	Alte ajustări	Modificări din variația cursului de schimb	Stoc la sfârșitul perioadei
I. Administrația publică	-29 177	-1 473	8	-49	539	-30 152
Active externe	3 262	737	0	-38	-349	3 612
Investiții de portofoliu	10	31	0	0	-1	40
Instrumente de natura datoriei pe termen lung	10	31	0	0	-1	40
Derivate financiare	0	0	0	0	0	0
Alte investiții	3 252	706	0	-38	-348	3 573
Alte participații	1 049	4	0	-49	-89	915
Credite comerciale și avansuri	2 047	620	0	11	-249	2 429
Credite financiare	60	83	0	0	0	143
Depozite	8	0	0	0	0	8
Alte active	88	0	0	0	-10	78
alte active pe termen lung	5	0	0	0	0	5
alte active pe termen scurt	82	0	0	0	-10	73
Pasive externe	32 439	2 210	-7	11	-888	33 765
Investiții de portofoliu	19 694	3 530	-7	7	-788	22 435
Instrumente de natura datoriei pe termen lung	19 600	3 554	-8	7	-787	22 367
Instrumente de natura datoriei pe termen scurt	94	-24	0	0	-2	68
Alte investiții	12 745	-1 320	0	4	-99	11 330
Credite comerciale și avansuri	0	-9	0	13	0	4
Credite financiare	12 507	-1 354	0	-5	-91	11 057
Depozite	224	44	0	0	-8	260
Alte pasive	13	0	0	-4	-1	8
alte pasive pe termen lung	13	0	0	-4	-1	8
alte pasive pe termen scurt	0	0	0	0	0	0
II. Banca centrală	37 857	1 044	-356	-3	-784	37 757
Active externe	39 114	1 042	-356	-3	-868	38 930
Alte investiții	1 209	619	0	-3	-2	1 823
Alte participații	39	1	0	-3	-2	35
Depozite	1 170	618	0	0	0	1 788
Rezerve	37 905	424	-356	0	-866	37 107
Aur	3 664	0	-52	0	0	3 612
Rezerva valutară	34 242	424	-304	0	-866	33 494
Pasive externe	1 258	-1	0	0	-84	1 172
Alte investiții	1 258	-1	0	0	-84	1 172
Credite financiare	0	0	0	0	0	0
credite financiare pe termen lung (FMI)	0	0	0	0	0	0
Depozite	3	-1	0	0	0	2
Alocări de DST	1 255	0	0	0	-84	1 171

continuare

Sectoare instituționale	milioane euro					
	Stoc la începutul perioadei	Tranzacții	Modificări din prețuri	Alte ajustări	Modificări din variația cursului de schimb	Stoc la sfârșitul perioadei
III. Societăți care acceptă depozite, exclusiv banca centrală	-13 564	1 410	141	11	175	-11 828
Active externe	5 265	1 153	7	19	-166	6 278
Investiții directe	33	0	0	2	-1	35
Participații la capital	31	0	0	2	-1	33
Instrumente de natura datoriei	3	0	0	0	0	3
Investiții de portofoliu	212	-21	7	0	-14	184
Participații la capital (acțiuni) și acțiuni ale fondurilor de investiții	44	-3	0	0	-3	38
Instrumente de natura datoriei pe termen lung	168	-18	7	0	-11	146
Derivate financiare	0	6	0	16	0	22
Alte investiții	5 019	1 168	0	0	-151	6 036
Credite financiare	631	-21	0	0	-29	582
credite financiare pe termen lung	523	39	0	0	-26	536
credite financiare pe termen scurt	108	-60	0	0	-2	46
Numerar și depozite	4 370	1 183	0	0	-121	5 432
numerar și depozite pe termen lung	424	146	0	0	-6	565
numerar și depozite pe termen scurt	3 945	1 037	0	0	-115	4 867
Alte active	19	5	0	0	-1	22
Passive externe	18 829	-256	-134	8	-341	18 106
Investiții directe	6 350	672	-39	7	-174	6 816
Participații la capital	6 346	676	-39	3	-174	6 812
Instrumente de natura datoriei	4	-4	0	4	0	4
Investiții de portofoliu	1 469	109	-95	0	-41	1 442
Participații la capital (acțiuni) și acțiuni ale fondurilor de investiții	1 317	83	-89	0	-37	1 274
Instrumente de natura datoriei pe termen lung	152	25	-5	0	-4	168
Derivate financiare	0	78	0	0	-1	77
Alte investiții	11 010	-1 115	0	0	-125	9 770
Depozite	10 985	-1 182	0	0	-124	9 678
depozite pe termen lung	7 828	-1 588	0	0	-31	6 209
depozite pe termen scurt	3 156	406	0	0	-93	3 469
Alte passive	25	68	0	0	-1	92
IV. Alte sectoare	-77 699	-4 176	-1 354	-2 017	1 599	-83 647
Active externe	14 692	1 341	179	586	-272	16 525
Investiții directe	5 640	350	0	783	-80	6 692
Participații la capital	-118	386	0	28	-5	292
Instrumente de natura datoriei	5 759	-37	0	754	-75	6 401
Investiții de portofoliu	2 940	500	173	16	-72	3 558
Participații la capital (acțiuni) și acțiuni ale fondurilor de investiții	1 195	120	161	16	-21	1 471
Instrumente de natura datoriei pe termen lung	1 742	371	13	0	-51	2 074
Instrumente de natura datoriei pe termen scurt	3	9	0	0	0	13
Derivate financiare	6	-139	5	142	0	13
Alte investiții	6 105	631	0	-354	-120	6 262

continuare

Sectoare instituționale	milioane euro					
	Stoc la începutul perioadei	Tranzacții	Modificări din prețuri	Alte ajustări	Modificări din variația cursului de schimb	Stoc la sfârșitul perioadei
Credite comerciale și avansuri	3 840	566	0	-89	-84	4 234
credite comerciale și avansuri pe termen lung	307	-14	0	-47	-14	233
credite comerciale și avansuri pe termen scurt	3 533	580	0	-42	-70	4 002
Credite financiare	116	-6	0	-61	-3	46
credite financiare pe termen lung	63	-1	0	-59	0	2
credite financiare pe termen scurt	53	-5	0	-2	-3	44
Depozite	2 078	73	0	-197	-32	1 922
Alte active	71	-4	0	-7	-1	59
alte active pe termen lung	6	-1	0	1	0	6
alte active pe termen scurt	65	-3	0	-8	-1	53
Pasive externe	92 390	5 517	1 533	2 603	-1 872	100 172
<i>Investiții directe</i>	<i>68 709</i>	<i>4 561</i>	<i>1 319</i>	<i>2 063</i>	<i>-1 522</i>	<i>75 130</i>
Participații la capital	42 623	3 289	1 319	-118	-1 176	45 936
Instrumente de natura datoriei	26 086	1 272	0	2 181	-345	29 195
<i>Investiții de portofoliu</i>	<i>1 731</i>	<i>-142</i>	<i>214</i>	<i>14</i>	<i>-49</i>	<i>1 768</i>
Participații la capital (acțiuni) și acțiuni ale fondurilor de investiții	1 717	-145	215	14	-48	1 753
Instrumente de natura datoriei pe termen lung	14	3	-1	0	0	16
Instrumente de natura datoriei pe termen scurt	0	0	0	0	0	0
<i>Derivate financiare</i>	<i>4</i>	<i>-132</i>	<i>0</i>	<i>130</i>	<i>0</i>	<i>2</i>
<i>Alte investiții</i>	<i>21 947</i>	<i>1 230</i>	<i>0</i>	<i>395</i>	<i>-301</i>	<i>23 271</i>
Credite comerciale și avansuri	6 001	1 377	0	60	-130	7 308
credite comerciale și avansuri pe termen lung	271	75	0	37	-13	370
credite comerciale și avansuri pe termen scurt	5 730	1 301	0	23	-116	6 938
Credite financiare	15 763	-136	0	424	-168	15 884
credite financiare pe termen lung	13 434	503	0	520	-138	14 319
credite financiare pe termen scurt	2 329	-639	0	-97	-29	1 565
Alte pasive	183	-11	0	-89	-4	79
alte pasive pe termen lung	43	-12	0	-11	-1	20
alte pasive pe termen scurt	140	0	0	-78	-3	59
Total	-82 583	-3 195	-1 562	-2 058	1 529	-87 870

Notă: Datorită rotunjirilor este posibil ca totalurile să nu corespundă exact sumei componentelor.

Poziția investițională internațională a României la 31 decembrie 2017 pe componente						
Componente	milioane euro					
	Stoc la începutul perioadei	Tranzacții	Modificări din prețuri	Alte ajustări	Modificări din variația cursului de schimb	Stoc la sfârșitul perioadei
Total, din care:	-82 583	-3 195	-1 562	-2 058	1 529	-87 870
Active externe	62 333	4 274	-170	564	-1 655	65 344
Investiții directe	5 673	350	0	785	-81	6 728
Investiții de portofoliu	3 163	510	180	16	-88	3 781
Derivate financiare	6	-133	5	158	-1	36
Alte investiții	15 586	3 123	0	-396	-620	17 693
Rezerve	37 905	424	-356	0	-866	37 107
Pasive externe	144 916	7 469	1 392	2 621	-3 184	153 214
Investiții directe	75 059	5 233	1 279	2 070	-1 696	81 946
Investiții de portofoliu	22 894	3 497	112	21	-878	25 646
Derivate financiare	4	-54	0	131	-1	80
Alte investiții	46 959	-1 206	0	399	-609	45 543
Poziția netă	-82 583	-3 195	-1 562	-2 058	1 529	-87 870
Investiții directe	-69 386	-4 883	-1 279	-1 285	1 615	-75 218
Investiții de portofoliu	-19 731	-2 987	68	-5	791	-21 864
Derivate financiare	2	-79	5	27	0	-44
Alte investiții	-31 374	4 330	0	-795	-11	-27 850
Rezerve	37 905	424	-356	0	-866	37 107
Active externe	62 333	4 274	-170	564	-1 655	65 344
Investiții directe	5 673	350	0	785	-81	6 728
Participații la capital	-88	387	0	31	-5	324
Alte capitaluri	5 761	-37	0	754	-75	6 403
Investiții de portofoliu	3 163	510	180	16	-88	3 781
Participații la capital (acțiuni) și acțiuni ale fondurilor de investiții	1 240	117	161	16	-24	1 509
Instrumente de natura datoriei pe termen lung	1 920	384	19	0	-63	2 260
Instrumente de natura datoriei pe termen scurt	3	9	0	0	0	13
Derivate financiare	6	-133	5	158	-1	36
Alte investiții	15 586	3 123	0	-396	-620	17 693
Alte participații	1 088	5	0	-52	-91	950
Credite comerciale și împrumuturi	6 695	1 242	0	-139	-364	7 434
credite comerciale și împrumuturi pe termen lung	3 001	727	0	-95	-289	3 342
credite comerciale și împrumuturi pe termen scurt	3 694	516	0	-44	-74	4 092
Numerar și depozite	7 626	1 874	0	-197	-153	9 150
Alte active	177	1	0	-7	-12	159
termen lung	11	-1	0	1	0	11
termen scurt	166	2	0	-8	-12	148
Active de rezervă (BNR)	37 905	424	-356	0	-866	37 107
Aur monetar	3 664	0	-52	0	0	3 612
Rezerva valutară	34 242	424	-304	0	-866	33 494
Pasive externe	144 916	7 469	1 392	2 621	-3 184	153 214
Investiții directe	75 059	5 233	1 279	2 070	-1 696	81 946
Participații la capital	48 969	3 965	1 279	-116	-1 350	52 747
Alte capitaluri	26 091	1 268	0	2 186	-345	29 199

continuare

Componente	milioane euro					
	Stoc la începutul perioadei	Tranzacții	Modificări din prețuri	Alte ajustări	Modificări din variația cursului de schimb	Stoc la sfârșitul perioadei
Investiții de portofoliu	22 894	3 497	112	21	-878	25 646
Participații la capital (acțiuni) și acțiuni ale fondurilor de investiții	3 034	-62	125	14	-85	3 027
Instrumente de natura datoriei pe termen lung	19 766	3 582	-14	7	-791	22 550
Instrumente de natura datoriei pe termen scurt	94	-24	0	0	-2	68
Derivate financiare	4	-54	0	131	-1	80
Alte investiții	46 959	-1 206	0	399	-609	45 543
Credite comerciale și împrumuturi	34 271	-123	0	492	-388	34 253
credite comerciale și împrumuturi pe termen lung	26 212	-776	0	552	-242	25 746
credite comerciale și împrumuturi pe termen scurt	8 059	654	0	-60	-146	8 507
Numerar și depozite	11 212	-1 140	0	0	-132	9 940
Alte pasive	222	56	0	-93	-6	179
termen lung	57	-12	0	-15	-2	28
termen scurt	165	68	0	-78	-4	151
Alocări de DST	1 255	0	0	0	-84	1 171

Lista graficelor

Grafic 1	Contul curent și contul de capital	9
Grafic 2	Fluxurile financiare nete	9
Grafic 3	Structura contului curent	11
Grafic 4	Exportul și importul de bunuri	13
Grafic 5	Poziția investițională internațională	29
Grafic 6	Poziția investițională internațională și deficitul de cont curent	30
Grafic 7	Datoria externă brută	37
Grafic 8	Datoria externă pe termen lung, pe scadențe	39
Grafic 9	Datoria externă pe termen lung, pe rate de dobânzi variabile	40
Grafic 10	Datoria externă pe termen lung, pe rate de dobânzi fixe	40
Grafic 11	Serviciul datoriei externe	42
Grafic 12	Datoria externă netă	43
Grafic 13	Datoria externă netă la 31 decembrie 2017	45
Grafic 14	Structura pe sectoare instituționale a datoriei externe pe termen scurt calculată pe scadență reziduală la 31 decembrie 2017	45

Lista tabelelor

Tabel 1	Balanța de plăți cu Uniunea Europeană și zona euro	10
Tabel 2	Contribuția componentelor la evoluția deficitului contului curent	10
Tabel 3	Contul curent	11
Tabel 4	Balanța bunurilor	12
Tabel 5	Exportul de bunuri pe grupe de mărfuri din Nomenclatorul Combinat	13
Tabel 6	Exportul de bunuri pe grupe de țări	14
Tabel 7	Exportul de bunuri către Uniunea Europeană, pe grupe de mărfuri din Nomenclatorul Combinat	15
Tabel 8	Importul de bunuri (FOB), pe grupe de mărfuri din Nomenclatorul Combinat	16
Tabel 9	Importul de bunuri (FOB), pe grupe de țări	16

Tabel 10	Importul de bunuri (FOB) din Uniunea Europeană, pe grupe de mărfuri din Nomenclatorul Combinat	17
Tabel 11	Exportul și importul (FOB) de produse energetice	17
Tabel 12	Balanța serviciilor	18
Tabel 13	Exportul de servicii pe grupe de țări	19
Tabel 14	Importul de servicii pe grupe de țări	19
Tabel 15	Balanța veniturilor primare	20
Tabel 16	Balanța veniturilor secundare	22
Tabel 17	Contul de capital	22
Tabel 18	Contul financiar	23
Tabel 19	Investiții directe	24
Tabel 20	Investiții directe – prezentate pe principiul direcțional	24
Tabel 21	Investiții de portofoliu	26
Tabel 22	Alte investiții	26
Tabel 23	Alte investiții – achiziția netă de active	27
Tabel 24	Alte investiții – acumularea netă de pasive	28
Tabel 25	Structura pe instrumente a activelor și pasivelor externe	30
Tabel 26	Structura geografică (țări și organisme internaționale) a activelor și pasivelor externe	31
Tabel 27	Structura valutară a activelor și pasivelor externe	32
Tabel 28	Activele externe de rezervă	32
Tabel 29	Poziția investițională internațională	32
Tabel 30	Structura pe instrumente a activelor externe	33
Tabel 31	Structura pe sectoare instituționale a activelor externe	34
Tabel 32	Structura pe instrumente a pasivelor externe	35
Tabel 33	Structura pe sectoare instituționale a pasivelor externe	37
Tabel 34	Datoria externă brută	38
Tabel 35	Structura pe valute a rezervelor valutare la BNR și a datoriei externe	38
Tabel 36	Datoria externă brută pe termen lung, pe creditori	39
Tabel 37	Datoria externă pe termen lung, pe scadențe	39
Tabel 38	Datoria externă pe termen lung, pe tipuri de dobânzi	40
Tabel 39	Datoria externă pe termen lung, pe sectoare instituționale	41
Tabel 40	Datoria externă pe termen lung, pe instrumente	41
Tabel 41	Datoria externă pe termen scurt, pe sectoare instituționale	42

Tabel 42	Datoria externă pe termen scurt, pe instrumente	42
Tabel 43	Serviciul datoriei externe (SDE)	43
Tabel 44	Datoria externă netă la sfârșitul anului 2017	44
	Balanța de plăți, 2016 – 2017	49
	Balanța de plăți trimestrială, 2017	50
	Poziția investițională internațională a României, 2010 – 2017	52
	Rezerva internațională brută a României, 2010 – 2017	54
	Evoluția indicatorilor de îndatorare externă, 2010 – 2017	54
	Poziția investițională internațională a României la 31 decembrie 2017 pe sectoare instituționale	55
	Poziția investițională internațională a României la 31 decembrie 2017 pe componente	58

